

BOYUN EĞME

Kemal Okuyan: Sosyalizm bugün insanlık için fazlasıyla yakın

“Erdoğan’ın gitmesi elbette iyidir ama bunun faydalı bir şey olması için, bu süreçte emekçi halkın bağımsız bir siyasetle ağırlığını koyması gerekir. TKP buraya bakıyor. Bu görevi burjuva siyasetçilerinin peşine takılarak yerine getiremeyiz.”

■ Sf. 4

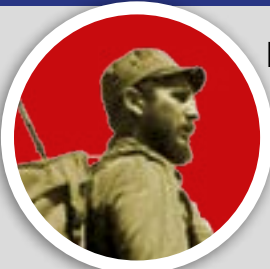

FAZDAGI

İktidar mafyalaştı Düzen racon kesiyor

HALKA KABADAYILIK SÖKMEZ

TSK’NİN “ASTI ÜSTÜNE” GELDİ / GÖKÇE GİRESUNLU ■ Sf. 6

**Fidel ve
düşmanla el
sıkışmamak**
Esin Saraçoğlu
■ Sf. 10

**ABD’de mücadele
‘kapsam’ dışına
çıkıyor**
Barış İplikçi
■ Sf. 14

**Antikomünist
cehalette bir zirve:
İlber Ortaylı**
Osman Çutsay
■ Sf. 16

17 AĞUSTOS/MARAŞ

Elbistan'da bir inşaatın dördüncü katından düşen 23 yaşındaki işçi, ağır yaralı olarak kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

18 AĞUSTOS/SAKARYA

Mardin'den çalışmaya gelen fındık işçilerini taşıyan traktörün devrilmesi sonucu 7 işçi hayatını kaybetti. Özellikle yaz aylarında tarım işçileri insanlık dışı koşullarda, hiçbir güvenlik önlemi olmadan taşınıyor ve gerçekleşen kazalarda bu sebeple çok sayıda can kaybı yaşanıyor.

18 AĞUSTOS/İZMİR

Tire Organize Sanayi Bölgesinde bulunan bir süt fabrikasına ait biyogaz tesisine tavuk gübresi getiren Hüseyin Türker, gübreyi dengeleme çukuruna döktükten sonra gübrelerin bulunduğu 150 tonluk çukura düştü. İki saat sonra çukura düştüğü fark edilen Türker'in cesedi, vidanjörle çukurun boşaltılmasının ardından bulundu.

19 AĞUSTOS/İSTANBUL

Erciş'ten İstanbul'a çalışmaya giden İbrahim Deniz (28), çalıştığı inşaatın yedinci katındaki iskeleden düşerek hayatını kaybetti.

20 AĞUSTOS/MARDİN

Nusaybin ilçesinde TOKİ tarafından yapılan inşaatın beşinci katından düşen Mehmet Ali İlhan (27) hayatını kaybetti.

20 AĞUSTOS/AKSARAY

Aksaray'da bir inşaatla duvara ısı yalıtımı yapan 39 yaşındaki Hasan Şimşek üçüncü kattan düşerek hayatını kaybetti.

21 AĞUSTOS/TOKAT

Erbaa ilçesinde mevsimlik fındık işçilerini taşıyan kamyonet, bariyerlere çarparak yoldan çıktı ve devrildi. Kazada iki işçi hayatını kaybetti, üç işçi de yaralandı.

21 AĞUSTOS/KOCAELİ

Körfez ilçesinde, tavuk çiftliğinde çalışırken devrilen iş makinesinin altında kalan Afganistan uyruklu Abdulseddad Abdulkayyum Hodayberdi kaldırıldığı hastanede öldü. Hodayberdi'yi yolda bulduklarını söyleyip hastaneye bırakan tavuk çiftliği patronu ve iki çalışanı gözaltına alındı.

Nerede o eski sarı sendikalar!

Türkiye Komünist Partisi, AKP'nin kamu emekçilerine yaptığı komik zama ilişkin bir açıklama yaptı. Açıklamada, "Sıra kamu emekçisine gelince para bitti. AKP, sendikasıyla bir oldu memuru dolandırdı" denildi. Hakikat de böyle. Eskiden sarı sendikalar vardı, direnmez arkadan dolanmaya çalışırdı. Şimdikiiler yandaş, topu doğrudan iktidara atıyorlar.

TKP açıklaması şu şekilde:

SIRA KAMU EMEKÇİSİNE GELİNCE PARA BİTTİ

AKP, sendikasıyla bir oldu memuru dolandırdı

AKP'nin memurlar için önerdiği maaş zammı Memur-Sen adlı yandaş sendika tarafından kabul edildi. Sendika enflasyon oranının altındaki oranları kabul ederek kamu emekçisinin cebindeki parayı çaldı. Memur maaşları reel olarak geriletildi.

Bu ülkede dört kişilik bir aile için belirlenen yoksulluk sınırı 4.878 TL. Bu zam oranları Türkiye'de milyonlarca memurun yoksul kalmaya devam edeceğinin somut göstergesidir.

Oysa Türkiye kamu emekçisini, işçisini, köylüsünü yoksul yaşatacak bir ülke değildir. Türkiye emekçilerine insani yaşam koşullarını rahatça sağlayacak zenginlikte bir ülkedir.

Ama düzenin tekeri her seferinde aynı şekilde dönmekte memleketin parası emeğiyle geçinen insanlara gelince bir anda bitmektedir.

Bu ülkenin Fatih Terimlere, evlilik programı sunucularına, saray soytarısı şarkıcılara verilecek tonla parası vardır, ancak memuru yoksul yaşamak zorundadır.

Başta Erdoğan ailesi olmak üzere, AKP yöneticilerinin, bakanların, yerel yöneticilerin zenginlikleri dillere destandır,

ama işçi ay sonunu zor getirmektedir.

Koç, Sabancı, Ağaoğlu gibilerin yaşamlarına bakıldığında bu ülke zengin, memurların maaşlarına bakıldığında yoksuldu.

AKP patron ve zenginlerin partisidir. Her fırsatta onlar için çalışmaktadır. Memur zamları AKP'nin yoksul ve emekçi düşmanlığını bir kez daha göstermiştir.

Türkiye'yi emeğiyle geçinenler yönetmediği sürece kamu emekçisi bu komik zamlara ve yoksul kalmaya mahkumdur.

Memurların, işçilerin ve köylülerin kaderinin değişmesinin tek yolu zenginleri değil bu insanları temsil eden partinin iktidara gelmesidir.

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye'nin tüm emekçilerinin partisidir.

**Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komite**

BAKANLIK EMRETTİ, HALK OYUNLARI YASAK

Duyduk duymadık demeyin; Milli Eğitim Bakanlığı, tüm halk eğitim merkezlerinde ikinci bir talimata kadar halk oyunları kurslarını yasakladı. Bakanlıkça il ve ilçelerdeki halk eğitim merkezlerine gönderilen yazıda, yasak gerekçesi olarak 'katılımın azlığı'

gösterildi.

Malum iktidardaki parti kızılı erkekli etkinliklere ve vapurdan kısa kollu elbiseleriyle inen kadınlara karşı. Katılım olsa ne yazar, zihniyet bu olduktan sonra. Bu durumda yapmamız gereken çağrı belli: Haydi arkadaşlar! Kızılı erkekli halk oyunlarına!

**BOYUN
EĞME**

Boyun Eğme Haftalık Siyasi Dergi - Sayı 89

İmtiyaz Sahibi: Gelenek Basım Yayım ve Ticaret Ltd. Şti Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Mehmet Kuzulugil

Yayın Kurulu: Orhan Gökdemir, Nevzat Evrim Önal, Mehmet Kuzulugil Tasarım: Özgür Aydoğan, Uğur Güç

ISSN: 2564-7385 Adres: Osmanağa Mah. Osmançık Sok. No:9/16 Kadıköy - İstanbul Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

SAMANALTI / Sait Munzur

KONYA UYUMAA, TEKBIİR!

Konya'daki "FETÖ/PDY" soruşturması kapsamında örgütün şifreli haberleşme programı 'ByLock' kullandığı iddiasıyla Cumhuriyet Savcılığı'na ifade veren Konyaspor Başkanı Ahmet Şan, görevinden istifa ettiğini açıkladı. Beş ay süren soruşturma sonucu örgütün şifreli haberleşme programı 'ByLock' kullandığı iddia edilen Şan'ın evinde de Terörle Mücadele ekiplerinin arama yaptığı, cep telefonuna ve dijital verilere el konulduğu ifade edildi. Şan'ın "etkin pişmanlık" gerekçesiyle serbest bırakıldığı iddia edildi.

AKP'li Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Tahir Akyürek'in kayınbiraderi olan Şan, uzun süre Kombasan Holding'e ait Kompen Şirketinin Genel Müdürlüğü görevini yapmıştı. Şan, 2015 yılında yapılan genel seçimlerde AKP'den milletvekili aday adayı olmuştu. İstifa kararının ardından Konyaspor'un resmi sitesi çöktü. Olayın Konyaspor'a tek etkisi de bu oldu!

Konyaspor AKP'nin dizayn ettiği bir kulüp. En akılda kalıcı eylemleri Ankara'da ve Paris'te IŞİD saldırısı sonucu ölenlerin ısıklanması ve yuhalanması. Yani taraftarı IŞİD sempatiyanıydı, başkanı da FETÖ'cü çıktı. Bu şene şampiyonluğun en büyük adayı olduğu da böylece kesinleşti.

AKP'nin Katar'a destek mahiyetinde askeri birlik göndermesinin Ortadoğu'daki yankıları sürüyor. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) merkezli Dubai TV, Katar'ın başkenti Doha'da hükümet karşıtı gösteriler yapıldığına ve Türk askerlerinin de dâhil olduğu birliklerin protestoculara biber gazıyla müdahale ettiğine dair bir haber yayınladı

geçtiğimiz günlerde.

Fakat haberin yayınlanmasından bir gün sonra Katar hükümeti basın ofisinden Al Jazeera'ya yollanan açıklamada, bunun 'yalan haber' olduğu belirtildi. Dubai TV'de yayınlanan haberin videosu sosyal medyada yayılırken, Katar hükümeti basın ofisi direktörü Seyif el Sani, "Bu sadece abluka uygulayan

ülkelerin yarattığı yalan haberlerin son örneği" dedi.

Hangisine inanacaksınız. Basın olmayınca maç ortada. Ayrıca iddiaların ardı arkası kesilmiyor. Son bilgi şöyle: Katarlı ve Türk birliklerin protestoculara biber gazıyla müdahale etmesinin ardından, Doha'nın bazı bölgelerinde sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

'Köprü yaptık komünistler geçmedi!'

AKP Genelcumhurbaşkanı, sarayında muhtarla yaptığı olağan toplantılarına kaldığı yerden devam etti. Bu kez performansını iyiydi, renkli bir konuşma yaptı. "Bizden önce tuvalet 1 milyon liraydı biz 1 lira yaptık" dedi örneğin. Arada komünistleri de hedef aldı, "Yıllarca havalimanı dendi, bunlar 'istemezük' dedi, kim bunlar? Komünistler, komünistler..." dedi. Hızını alamadı, komünistleri vatansız olmamakla itham etti.

50 yıllık sağ siyasetin ezberi bu.

Nâzım Hikmet yıllar önce vermişti bu tiplere komünistlerin cevabını: Vatan gemiciklerinizse biz vatan hainiyiz haliyle... Hâlbuki köprüye karşı çıkmak komünistlerin siyasi vazifesi. Kenti yağmalayıp yandaşa dağıttıkça, bütün ülkeyi bir şehre yığdıkça, ortalığı beton denizine çevirdikçe daha çok köprü yaparsınız. Ayrıca o köprüleri babanızın parasıyla yapmıyorsunuz. Yani o köprülerinize karşı çıkmakla kalmıyor, günü geldiğinde hesabını sormak üzere çetesini de tutuyoruz.

TKP Genel Sekreteri Kemal Okuyan yanıtladı

'Sosyalizm bugün insanlık için fazlasıyla yakın'

"Erdoğan'ın gitmesi elbette iyidir ama bunun faydalı bir şey olması için, bu süreçte emekçi halkın bağımsız bir siyasetle ağırlığını koyması gerekir. En azından bu açıdan bir hamle, gözle görülür bir gelişme yaşanması gerekir. TKP buraya bakıyor. Bu görevi burjuva siyasetçilerinin peşine takılarak yerine getiremeyiz."

■ **Söyleşi: VOLKAN ALGAN**

10 Eylül'de düzenlenecek olan partinin kuruluş yıldönümü etkinliklerine hazırlanan Türkiye Komünist Partisi'nin (TKP) Genel Sekreteri Kemal Okuyan, Boyun Eğme'nin sorularını yanıtladı.

Yaz ayları bir hazırlık dönemi olarak görülür. Oysa siyaset, sınıf mücadelesi hiç tatile girmez. Yine de sormak istiyorum, TKP yaz aylarını nasıl geçirdi?

Parti yazıya girerken 12. Kongre'yi topladı. Kongre, partinin "sosyalizm" hedefini emekçi halk için somut-güncel bir seçenek haline getirme ve sürmekte olan örgütsel dönüşüme parti içi yaşam ve kadrolaşma başlıklarında yeni bir içerik katma açısından son derece önemliydi. Parti yazın tatile girmedi, bu hedefler doğrultusunda çalışmalarını sürdürdü. Ancak yaz aylarının bir özelliği var. Kimi kentlerde yaşamın ritmi düşüyor. Okulların kapanması bir başka olgu. Uzun bayram tatillerinin de yaz aylarına denk geldiği bir dönemdeyiz. Bunların etkisi oluyor. Bunun dışında hayat ve mücadele sürüyor.

Yazın partinin eğitim kampı da gerçekleşti. Bundan istenen verim alındı mı?

Bence alındı. Katılan arkadaşlarımız da hoşnutlar. Ancak daha iyisini organize edebiliriz, edeceğiz de. Çok farklı konularda tartışmalar, sunumlar düzenlendi. Partinin işyeri birimlerini neden önemseyemediğini de konuştuk, sigara-alkol bağımlılığıyla mücadeleyi de. Kampa konuğumuz olarak gelen dostlarımızın büyük bölümü parti üyesi olmaya karar verdi.

Parti kuruluş yıldönümü olan 10 Eylül'e nasıl hazırlanıyor?

Geçmişimiz, komünistlerin bu ülkede ve dünyada vermiş olduğu mücadele elbette çok değerli. Ancak biz dünü yad etmek için toplantı düzenlemeyiz. Odaklandığımız bugünkü mücadeledir. Bu nedenle 10 Eylül 1920'de yola çıkan Türkiye Komünist Partisi'nin 97. yılını Türkiye'de sosyalizm mücadelesini yükselterek kutlayacağız. Evet, birçok kentte kitlesel etkinlikler düzenleyeceğiz ama sadece bu kadar değil. Parti 10 Eylül'ü merkeze koyan yoğun bir tanıtım ve örgütlenme çalışması sürdürüyor. Yeni örgütler kuruyor, binalar açıyoruz. Yayıncılık alanında yeni hamleler yapıyoruz. Parti üyeleri büyük bir özveriyle 10 Eylül'de olanaklarını zorlayarak toplu maddi katkıda bulunuyorlar. İşçi sınıfının örgütlü mücadeleye

kazanılmasında özel bir rol üstlenecek Emek Merkezi çalışmalarına başlıyor. Kısacası 10 Eylül bizim için bir anma, bir kutlamadır ama bunun ötesinde bir sıçrama anıdır. Bu yıl parti büyük bir dinamizmle giriyor 10 Eylül'e.

Peki siyasal açıdan herkesin 2019 Cumhurbaşkanlığı'na odaklandığı bir döneme girilirken TKP bu düzeni sorgulayan, sosyalizmi bir seçenek olarak sunan bir siyasi çizgiyi emekçi halka anlatabilecek mi?

Bunun güçlüklerinin farkındayız. Bugünkü düzende siyaset sandıktan ibaret. İktidar için de muhalefet için de. 2014'te yerel seçim ve sonrasında cumhurbaşkanlığı seçimi. 2015'te ardı ardına yapılan iki seçim. 2017'de referandum. Bunların hepsinde dünyanın

sonu ilan edildi sonra yeni bir tarihe randevu verildi. Hayat böyle devam ediyor. Devam eden sömürü düzeni, işsizlik, yoksulluk, savaş tehlikesi, gericilik-yobazlık. Bunların tek başına seçimle, sandıkla değişmesi olanaksız. Örgütlü bir toplum gerekiyor, örgütlü bir işçi sınıfı gerekiyor. En basit bir kazanım için, hakların korunması için de örgütlülük gerekiyor. Ancak bunun yerine siyasi ittifaklar, seçim işbirlikleri, Erdoğan'ı devirecek bir aday arayışı. Herkesin derdi bu.

İttifaklar, aday önemli değil mi?

Emekçi halk örgütsüzken, işçi sınıfının partisi henüz zayıfken ittifakla ne çözülecek? Emekçiler örgütsüzken kurtlar sofrasının mezesi olur. Ne ittifak! Örgütlenmeden,

mücadele etmeden gelsin beyaz atlı prens bizi kurtarsın! Ekmeleddin bu kafanın ürünüydü, olmadı. Varsayalım ki oldu, tuttu. 2014'te Erdoğan'ı alt etti. Bugün Türkiye daha iyi olmayacaktı, bunlar peri masalları. Ona oy verenlerin hiçbiri Ekmeleddin'in nasıl bir Türkiye istediğini bilmiyordu. Böyle saçmalık olur mu? Kılıç-daroğlu'nun nasıl bir Türkiye istediğini bilen var mı? Adalet istiyor. Tamam. Adalet istiyor ama NATO'yu da istiyor, Avrupa Birliği'ni de istiyor, uluslararası tekelleri istiyor, piyasa ekonomisini istiyor, "ılımlı laiklik" istiyor. Buradan adalet filan çıkmaz.

TKP bu algıyı nasıl değiştirecek?

Sadece sosyalizmi, kurmak istediğimiz düzeni anlatarak bunu yapamayız. Ancak

sosyalizmi anlatmadan da yapamayız. Anlatacağız, sabırla, sade bir biçimde. Erdoğan çıkıp "bunlar her şeye karşı çıkar" diyorsa biz de diyeceğiz ki, "20. yüzyıldan komünizmi çıkarın geriye ne bilim, ne sanat, ne kalkınma kalır, uydurmayın!" Komünizm hiç karmaşık olmayan bir toplumsal düzen. Anlatacağız. Ve anlatırken bugün işçi sınıfının, emekçi halkın yaşamındaki her tür iyileşme için tırnağımızla mücadele edeceğiz. Bu mücadele bugünkü düzeni düzeltmeyecek, daha güzel hale getirmeyecek. İnsanlar bu mücadelede dayanışmayı, zorbaları yenmeyi, güzeli-iyiyi yaratmayı öğrenecekler. Karşımızda yenilmeyecek bir güç olmadığını anlayacaklar. Bakın laiklik konusu. Biz eğer parti olarak insanlara "bugün yapacak bir şey yok, laiklik

sosyalizmde" dersek saçmalarız. Bunu demiyoruz. Laiklik sosyalizmde ama bugün de laiklik için kavga veriyoruz, bazen yobazları geriletiyoruz. İşte Aydınlanma Hareketi, birçok aile çocuğunu zorunlu din dersinden muaf tutmayı becerdi. İmkansız deniyordu; biz bunları yaparız.

Ama insanlar biraz soluk almak istiyorlar. 2019'da Erdoğan'ın gitmesi kendi başına iyi bir şey değil mi? "Önce bir gitsin" bütünüyle yanlış bir strateji mi?

Bugünkü düzen içinde kalıp Erdoğan'ın gitmesi gerektiğini söyleyenler, bugünkü düzenin iç dinamikleri ile Erdoğan'ı göndermeye çalışanlardır. Bugünkü düzenin iç dinamiklerinde halkın iradesi değil büyük sermayenin niyetleri, emperyalizmin tercih-

leri belirleyicidir. Biz burada yokuz. Ve açıkça söylüyoruz. Bugün 2019 için oluşturulmaya çalışılan alternatif böyle bir alternatiftir, kimse kendini aldatmasın. Öte yandan, Erdoğan'ın gitmesi elbette iyidir ama bunun faydalı bir şey olması için, bu süreçte emekçi halkın bağımsız bir siyasetle ağırlığını koyması gerekir. En azından bu açıdan bir hamle, gözle görülür bir gelişme yaşanması gerekir. TKP buraya bakıyor. Bu görevi burjuva siyasetçilerinin peşine takılarak yerine getiremeyiz.

Sosyalizm bir seçenek olarak sanki Erdoğan'ın var olduğu bir ülkede çok uzaktan geliyor insanlara. Önce demokrasi ve adalet olsun deniyor.

100. yılını kutluyoruz, Rusya'da sosyalist devrim gerçekleştiğinde çarın düşmesinin üstünden sadece dokuz ay geçmişti. Sosyalizm, emperyalizmin can çekiştiği bir çağda hiçbir ülke için, ulus için uzak olamaz. Tam tersine sosyalizm bugün insanlık için fazlasıyla yakın bir seçenek.

Latin Amerika'da sosyalist olmayan ilerici rejimler bile tutunamazken sosyalist bir devrim nasıl mümkün olacak sorusunu soranlar var.

Adını da verelim Venezuela'da şu anda yaşanan karmaşa, ülkede iktidar fazla ileri gittiği için değil yeterince ileri gitmediği için ortaya çıktı. ABD'yi karşıya alacaksınız ama büyük tekeller ülkede faaliyetine devam edecek! Bu mantıksızlık. Dünyada düzen değiştirmeyen bir solun başarılı olduğu, iktidarda kaldığı görülmuş şey değil. Aynı şey zamanında Allende'nin başına geldi. Şili'de sosyalizmle kapitalizm arasında bir orta yol olabileceği fikri emekçi halka ihanetti. Bu ihanetin bedelini hep birlikte ödediler. Yazık oldu. Kapitalizm koşullarında özgürlük, adalet, demokrasi olmaz.

Bütün bunlar TKP'nin 2019 seçimleriyle ilgilenmeyeceği anlamına mı gelir?

Hayır, bu anlama gelmez. Bir yıl, iki yıl, bunlar bazı açılardan büyük süreler. Biz bu süreyi işçi sınıfının lehine kullanmak istiyoruz. 2019'a gelindiğinde dengeler tamamen aynı kalacaksa sandıktan tavşan çıkar ama kurtuluş çıkmaz! ■

AKP'nin darbe girişimini fırsata çevirme hamleleri sürüyor

TSK'nin 'astı üstüne' geldi

15 Temmuz darbe girişiminden bu yana ordu ve polisteki kargaşa derinleşerek devam ediyor. Bunda AKP'nin krizi fırsata çevirme politikasının payı büyük ama bir yandan da Ergenekon ve Balyoz davalarıyla TSK'yi tasfiyelerle dönüştürme politikasının olağan yolunda ilerleyişi. Emniyet ve TSK'den Cemaatçilerin tasfiyesi ile doğan boşluğu doldurmakta zorlanıyor AKP; ama bunun elini rahatlattığını da görüyor. Özellikle TSK'nin "astını üstüne" getirmesinin sebebi bu.

■ GÖKÇE GİRESUNLU

15 Temmuz darbe girişiminden bu yana ordu ve polisteki kargaşa derinleşerek devam ediyor. Bunda AKP'nin krizi fırsata çevirme politikasının payı büyük ama bir yandan da Ergenekon ve Balyoz davalarıyla TSK'yi tasfiyelerle dönüştürme politikasının olağan yolunda ilerleyişi. Emniyet ve TSK'den Cemaatçilerin tasfiyesi ile doğan boşluğu doldurmakta zorlanıyor AKP, ama bunun elini rahatlattığını da görüyor. Özellikle TSK'nin "astını üstüne" getirmesinin sebebi bu. TSK'de atama listeleri bu yıl "gecikmeli" açıklandı. Hakikaten astı üstüne getirilmişti komuta kademesinin. Rütbe, kıdem gibi hiyerarşiyi sağlayan bütün kurallar yıkılmıştı

atama yapılırken. Hatta bir korgeneral bir orgeneralin üstüne geldi. Bunun üzerine orgeneral "kendi isteğiyle" istifa etmek zorunda kaldı. Daha kıdemsiz bir komutanla çalışmak istemeyen çok sayıda generalin istifa dilekçesi cebinde beklemekteydi. Salı günü o dilekçelerden bir kısmı ilgili makama teslim edildi. Elindeki subay sayısı iyice azalan iktidarın istifacı generalleri ikna çabaları da halen devam ediyor.

İstifaların haberi 22 Ağustos'ta geldi. YAŞ'taki kararların ardından yedi general ve amiral istifa etmişti. Milli Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, 7 general ve amiralin, atamalardan önce kendi istekleriyle emekliliğini istediği bildirildi gerçi. Ama zaten yükselecek ve emekli edileceklerin YAŞ'tan önce

belirlendiği bilinen bir vaka. Bazı istifaların da YAŞ'tan önce verilmesinde bir yenilik yok. Bir üst göreve gelen subay neden istifa etsin yoksa...

AKSAKALLI HÂLÂ ASKIDA

Atama listelerinin en önemli sürprizi, Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı'nın, Gelibolu'daki 2. Kolordu Komutanlığı'na atanmasıydı. Kararın ardından Aksakallı'nın, "terfi" gibi görünmekle birlikte daha "pasif" bir yer olan 2. Kolordu Komutanlığı'na atamaya itiraz ettiği için istifa kararı aldığı ve ikna edilmeye çalışıldığı iddia edildi.

OdaTV'den Mustafa Önsel YAŞ'taki kararlarla ilgili şunları yazdı: "Kuvvet komutanları dışında 20 general emekli edilmişti. İkiisi normaldi. Biri AYİM (Askerî Yüksek İdari Mahkemesi) başkanıydı. AYİM

kapandığı için zorunlu olarak emekli olmuştu. Diğeri de ayrılmak için dilekçe vermişti. Geriye kalan 18 kişiyi incelediğimizde Şûra'daki tablonun gerçek resmini çekmek olasıydı. Görülen oydu ki, 18 kişiden 14'ü 15 Temmuz'da kalkışma yapan Fethullahçı çetenin listelerinde görevlerinden el çektireceklerden oluşuyordu, üstelik bunlardan birisi Fethullahçı çete ile mücadelenin simge isimlerindendi. Geriye kalan dördüne de söz konusu listelerde 'görevine devam' yazılmıştı; ama dikkat edildiğinde bunların tamamının güneydoğudaki birliklerde, PKK'ye karşı mücadele veren komutanlar olduğu görülecekti. Belli ki, o süreçte yerlerinden almaya gerek görmedikleri adamlardı bunlar. Fethullahçı çeteye bağlantılarının olmadığı herkesçe bilinen komutanlardı. Kısaca, emekli edilen 18 generalin hemen hepsi Fethullahçı örgüt karşıtı ve tecrübeli komutanlardan oluşuyordu."

Bir iki atamada Genelkurmay Başkanının istekleri etkili olmuştu. Hulusi Akar, Harekât Başkanını ve İstihbarat Başkanını istememiş, onları karargâhtan uzaklaştırmayı planlamıştı. Özel Kuvvetler Komutanı Zekai Aksakallı da Akar'ın istemediği komutanlar arasındaydı. Harekât Başkanı Şûra'da emekli edildi. İstih-

barat Başkanı da bir yıl önce geldiği görevden alınarak 8. Kolordu Komutanlığı'na atandı. Böylece iki önemli başkan, Genelkurmay karargâhından uzaklaştırılmış oldu. Aksakallı'nın ataması da buradaki plana uygundu.

Zekai Aksakallı'nın CV'sinde pek çok olay var. 15 Temmuz gecesinin kahramanlarından biri mesela. Suriye'ye yönelik karmaşık operasyonlarda da onun imzası var. ÖSO militanlarının eğitimi MİT Müsteşarı Fidan'la birlikte onun sorumluluğundaydı. Özel Kuvvetler Komutanlığı davalarında tanık. Hakkında çok sayıda "işkence" iddiası var. Asıl ilginç olan ise Akıncı Üssü davasında yargılanan Albay Muzaffer Düzenli'nin " ... Zaten göreceksiniz, yakında bu Zekai Aksakallı'yı görevinden uzaklaştırmak için Kıbrıs'a kolordu komutanı olarak atayacaklar" demesi. Mustafa Önsel'in yazdığı gibi Kıbrıs tutmadı ama Gelibolu tuttu. Albay küçük bir sapmayla Aksakallı'nın atamasını bildi!

TSK GELENEĞİ SIZLERE ÖMÜR!

Resmi Gazete'de yayınlanan atama kararlarına göre Yaşar Güler'in Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanması nedeniyle boşalan Jandarma Genel Komutanlığı'na Korgeneral Arif Çetin atandı. Çetin'den daha kıdemli olan ve Güler'in Kara Kuvvetleri'ne gitmesinden sonra jandarmaya vekâlet eden Korgeneral Ata Kalkan'ın da "daha kıdemsiz" bir ismin altında çalışmak istemediği için emeklilik kararı aldığı belirtiliyor.

Yine kıdem ve rütbe krizinin yaşanması ile Oramiral Veysel Kösele'nin istifasını sunduğu Donanma Komutanlığı'na ise Koramiral Ercüment Tatlıoğlu atandı. Son YAŞ toplantısında Donanma Komutanı Oramiral Veysel Kösele'nin Deniz Kuvvetleri Komutanı olarak atanmasına kesin gözüyle bakılıyordu. Ancak YAŞ, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na Koramiral Adnan Özbal'ı atadı. Böylece Türk Silahlı Kuvvetleri'nde ilk kez bir oramiralin bulunduğu kuruma bir koramiralin komuta etmesi sağlandı. YAŞ'ın bu kararının ardından Oramiral Kösele, "kendi isteği ile" istifa etti. 17 Ağustos'ta açıklama yapan Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın Kösele'nin

istifasının "teamüllere uygun olarak işleme konulduğunu" belirtti. Donanma'ya atanan Tatlıoğlu, İzmir'deki Askeri Casusluk davasında yargılandıktan sonra beraat etmişti.

Kulislerde, isimleri kamuoyuna açıklananlar dışında, çoğunluğu Kara Kuvvetleri'nden olmak üzere Jandarma'dan da bazı komutanların, "kıdem ve rütbe" krizi nedeniyle istifa ya da emeklilik kararı aldığı belirtiliyor. Bunlardan yedisi 22 Ağustos'ta doğrulandı. Kaynaklara göre bunlara yenilerinin eklenmesi sürpriz olmayacak.

YAŞ'DA YAŞ İŞLER

Bütün bu karmaşaya iktidar partisinin siyasal tercihlerinin yol açtığı çok açık. Bu tercihlerle bir anlamda geleceğin komuta kademesi de belirlenmiş oluyor. Yani AKP ordu üst kademesini yeniden dizayn ediyor.

Ama bu arada 15 Temmuz

ile ilgili yeni soru işaretleri de doğuyor. Aksakallı'nın Ömer Halisdemir davasında verdiği "TSK'de kriz ve olağanüstü durumlarda ilk haber alınır alınmaz 'personel kışlayı terk etmesin' emri verilir. Birlik komutanları kışlalarında mesaiye devam edilir. Her zaman uygulanan bu temel ve basit kural 15 Temmuz 2016'da ilk haber alındığı zaman uygulanmamıştır. Uygulansaydı darbe girişimi baştan açığa çıkardı" ifadesi bunlardan biri. Emri vermeyen mevcut genelkurmay başkanı. Bu ifadenin bir hesaplaşmanın işaret fişeği olduğu çok belli. Aksakallı'yı pasif görev atamayı başararak kazandığı ilk raunt maçı kimin kazanacağına değin bir işaret vermektense de oldukça uzak. Belli ki Aksakallı öyle kolay hazmedilemeyecek bilgilere sahip. Erdoğan'ın Zekai Aksakallı'ya sahip çıktığı, Başbakan Binali Yıldırım'ın ise bildiklerinden dolayı Aksakallı'ya çok

sıcak bakmadığı yönünde bir dedikodu dolaşiyor son günlerde ortalıkta. Erdoğan'dan gelen ilk açıklama yatıştırıcı bir üslup taşıyor. "Askerlikte kırgınlık diye bir kavram olmaz. Asker nerede görev verirse onu yapar. Aksakallı'nın Özel Kuvvetler'deki görev süresi de doldu" dedi atamanın ardından.

Aksakallı istifa edecek mi yoksa içeride mi kalacak şimdilik belli değil. Atsan atılmaz, satsan satılmaz bir durum arz ediyor vaziyeti.

Bu arada uzun bir aradan sonra doğrudan Genelkurmay Başkanı'na bağlı Özel Kuvvetler Komutanlığı'na (ÖKK) yeniden tuğgeneral rütbesinde bir komutan getirildi. Bu atamayla ÖKK'da rütbe 'kor'luktan 'tuğ'luğa inmiş oldu.

Ülkeyi OHAL ile yönetmeye çalışan ve kontrolü elinden kaçırmamak için uğraşan AKP iktidarının YAŞ'taki işleri de ülkedeki işleri gibi yaş. ■

Aksakallı istifa edecek mi yoksa içeride mi kalacak şimdilik belli değil. Atsan atılmaz, satsan satılmaz bir durum arz ediyor vaziyeti. Bu arada uzun bir aradan sonra doğrudan Genelkurmay Başkanı'na bağlı Özel Kuvvetler Komutanlığı'na (ÖKK) yeniden tuğgeneral rütbesinde bir komutan getirildi. Bu atamayla ÖKK'de rütbe 'kor'luktan 'tuğ'luğa inmiş oldu. Ülkeyi OHAL ile yönetmeye çalışan ve kontrolü elinden kaçırmamak için uğraşan AKP iktidarının YAŞ'taki işleri de ülkedeki işleri gibi yaş.

Hileli iflas işçilere sökmedi

2015 yılında patron Hacı Beğendik, "Aradan geçen zamanda kasamıza 20 milyon lira kâr koymayı başardık" demişti. İşte onca yolu teperek Ankara'ya, direnişe gelen emekçilerin derdi, ettiği kârla arsızca övünen Hacı Beğendik'e bu devasa serveti kimin emeğiyle kazandığını hatırlatmak ve haklarını almak.

■ EMRE KÖSE

Üç yıl önce Metro Group'un Beğendik'e sattığı ve sonrasında iflas kararı verilen Real mağazalarının işçileri hak arama mücadelesine devam ediyor. Hileli iflas kararının ardından 12 Real mağazasında çalışan yaklaşık 1700 işçi ne emeklerinin karşılığı olan ücretlerini ne de hak ettikleri tazminatları alabildi. Geçtiğimiz pazartesi günü Real hipermarketler zincirinin İstanbul, Kocaeli ve Konya mağazalarında çalışan yaklaşık 400 işçi, Ankara, Çayyolu'ndaki Beğendik mağazası önünde gasp edilen hakları için eyleme geçti.

"Hakkımızı alana kadar bu-

rayı terk etmeyeceğiz" diyen emekçiler, Beğendik patronu Hacı Duran Beğendik'i de alana davet etti. Ankara o gün yağmurlu bir sabaha uyanırsa da direniş alanında hararet epey yüksekti. Alandaki emekçiler patron tarafında konumlanan iktidara da muhalefete de öfkeliydi.

AL- SAT YAPIP BATIRIYORLAR

Beğendik ailesi, 12 mağazası bulunan Real hipermarketler zincirini satın aldıktan 2 yıl kadar sonra mahkemeye başvurdu. İstanbul Anadolu Ticaret Mahkemesi'ne yapılan başvuruda Beğendik Yiyecek İçecek Gıda Turz. Hiz. İşl. San

Ltd. Şti., Beğendik Mağaza İşletmeleri San. Tic. A.Ş. ve Real Hipermarketler Zinciri A.Ş. için iflas erteme talep edildi. Mahkeme başvurunun yapıldığı gün 3 şirket hakkında tedbir kararı verdi ve kayyum ataması yaptı.

Üç şirket ile ilgili dava süreci devam ederken 18 Temmuz'da mahkemeye sürpriz bir dilekçe verildi. Beğendik adına verilen dilekçede, Real hipermarketlerin diğer iki şirketten ayrılması nedeniyle bu şirket için iflas kararı verilmesi istendi. 27 Temmuz'daki duruşmada şirket avukatı taleplerini yineledi. Dava duruşmasında, Real'in borçtan kurtarılmasının imkansız olduğu söylendi. Şirket avukatı Real için iflas kararı verilmesini talep etti. Ardından mahkeme talebi yerinde bularak şirketin iflasına karar verdi. Bu kararlar birlikte yeni adı ALVİ olan marketler ağustos ayında kapatıldı.

Real hipermarketler zincirinin Beğendik'e satıldığı sırada 55 milyon lira zararda olduğu tahmin ediliyor. 2015 yılında patron Hacı Beğendik, "Aradan geçen zamanda kasamıza 20 milyon lira kâr koymayı başardık" demişti. İşte onca yolu teperek Anka-

ra'ya, direnişe gelen emekçilerin derdi de ettiği kârla arsızca övünen Hacı Beğendik'e bu devasa serveti kimin emeğiyle kazandığını hatırlatmaktı.

'HAYKIRIŞIMIZIN SEBEBİ HİLELİ İFLAS'

Real mağazaları, Beğendik grubuna satılırken de tabii hiçbir işçiye, "Bizimle çalışmak ister misiniz?" ya da "Haklarınızı alıp ayrılmak ister misiniz?" gibi sorular yöneltilmedi. Tüm işçiler haklarıyla beraber Beğendik grubuna geçirilirken bu süreçte Beğendik'in borcu Real'in borcunun yaklaşık 20 katıydı. Fakat Real mağazalarını iflas ettirdiler, alandaki emekçiler üzerine basa basa söylüyor; "Buradaki haykırışımızın sebebi hileli iflas olmasıdır!"

Real'in içerisindeki para transferleri, mal transferleriyle ürünler Beğendik üzerine aktarıldı ve şu anda Beğendik faaliyetlerine devam ederken yaklaşık 1700 emekçi işsiz kaldı; kıdem, ihbar tazminatları, ücretli izin hatta son 2 ay maaşlarını dahi alamadılar.

Direnen emekçinin talebi net: "Kıdem haklarımızı bize, Beğendik üzerinden de olsa ödeyeceksiniz" ■

İnşaat aşkına binlerce yıllık şehri bitirdiler

İstanbul'un işi depreme kalmaz

Yağmalanan, yandaşa aktarılan şehir arazileri Kuzey Ormanları'ndan ibaret değil. 1999 depreminin ardından İstanbul'da 'Afet Acil Eylemi Planı' çerçevesinde belirlenen 493 boş alandan geriye 77 adet toplanma alanı kaldı mesela. Geri kalanının üzerinde lüks konut ve AVM yükseliyor. Bunlar hepsinin sahipleri istisnasız AKP yandaşı, parti taşeronu. Bu 77 toplanma alanı da 20 hektarın altındaki açık ve yeşil alanlar. İstanbul'da yaklaşık 18 milyon insan yaşıyor. Olası İstanbul depreminde 2 milyon kişinin evsiz kalacağı öngörülüyor. Deprem olsa bu kadar insan nereye, nasıl sığacak?

Artık inşaatla OHAL'e mecbur oldukları kadar mecburlar. Şehrin rantını yağmalayamazlarsa düşeceklerini biliyorlar. Üçüncü köprüyü ve üçüncü havaalanını bu nedenle yaptılar. Bu hattaki son orman kırıntılarını da tüketip şehrin kuzeyini inşaatla açacaklar. Bu bölgeye 7 milyon kişi daha yağmayı planlıyorlar. Böylece şehrin üzerinde durduğu iki yarımadanın tamamı bir beton denizi haline gelecek ve nüfus 25 milyona ulaşacak. Haliyle yeni köprüler, yeni otobanlar, yeni tüneller gerekecek. Hatta yeni topraklar gerekecek. Yenikapı çıkıntısını yaparak tarihi yarımadanın şeklini tereddüt etmeden değiştirmeleri bundan.

Sinyalleri her yönden geliyor. AKP Genelcumhurbaşkanı Erdoğan daha geçen hafta konuştu, "İstanbul'a çok yanlışlar yaptık. Onu da söyleyeyim. Ucube inşaatlar yaptık. Bu ucube inşaatlarla maalesef İstanbul'umuzun o güzelliğine bizler yanlışlık yaptık" dedi. Çevre ve Şehircilik Bakanı

Mehmet Özhasseki daha tuhaf şeyler söyledi, "Topraklarımızın yüzde 66'sı deprem bölgesinde" dedi. Oraya hazırlıklı olmak için uğraşıyorlardı.

Çare ne? "Kentsel dönüşüm" veya 500 bin yeni konut yapmak... Betona, inşaatla mecbur ve mahkûmuz yani. Dilleri başka şeye dönmüyor. Yık yapı bir yere kadar. Yeni alanlar açmaları lazım artık. Kuzey Ormanları'nı işte bunun için yok ettiler.

Üçüncü köprü ve üçüncü havaalanı ile gerçekte İstanbul'un infaz kararı verildi. İnşaatla mecbur AKP doğayı tahrip ederek, havayı, suyu kirleterek, dağa taş beton dikerek ayakta kalmaya çalışıyor. İstanbul bu politikanın en büyük ve en önemli kurbanı.

HALKTAN GİZLENİYOR

Yağmalanan, yandaşa aktarılan şehir arazileri Kuzey Ormanları'ndan ibaret değil. 1999 depreminin ardından İstanbul'da 'Afet Acil Eylemi Planı' çerçevesinde belirlenen 493 boş alandan geriye 77 adet toplanma alanı kaldı mesela. Geri kalanının üzerinde lüks

konut ve AVM yükseliyor. Bunlar hepsinin sahipleri istisnasız AKP yandaşı, parti taşeronu. Bu 77 toplanma alanı da 20 hektarın altındaki açık ve yeşil alanlar. İstanbul'da yaklaşık 18 milyon insan yaşıyor. Olası İstanbul depreminde 2 milyon kişinin evsiz kalacağı öngörülüyor. Deprem olsa bu kadar insan nereye, nasıl sığacak?

Üstelik hâlâ var olduğu söylenen 77 toplanma alanının nerede olduğu ise devlet sırrı. Bu arazilerle ilgili yetkili merci olan AFAD, aldığı karar gereği bu alanlarla ilgili bilgi vermeyi reddediyor. Çünkü bu araziler yukarıdan, helikopterle dolaşarak belirlenmiş. Bir kısmı kamu arazisi ama bir kısmı da özel arazi. Bunlarla ilgili bilgi verilerse spekülasyonlara ve tepkilere yol açacağını düşünüyorlar.

Özetle AFAD deprem toplanma alanlarını güncelliyor. 18 milyonluk şehrin deprem planını da 2 milyon kişiyi baz alarak yapmışlar. Yani 500 bin konuttan fazlasının yıkılması yasak! Acil ulaşım yolları da yok. 2 milyondan fazla kişi etkilenirse il dışına yollayacaklar. Bunu nasıl yapacaklar, işte o belli değil.

İstanbul'da kalan son boş alanlar askeri alanlar. Son yıllarda alınan karar gereği asker şehir dışına çıkarılıyor ve onların boşalttığı değerli araziler de hızla inşaatla açılıyor. Zaten bu konudaki karar merci de AFAD

değil. Düşünün, AFAD gibi bir kurumun şehrin son kalan arazileri hakkında söz ve karar yetkisi yok.

SON FIRSATLAR DA KAÇTI

İBB'nin hazırladığı İstanbul Deprem Master Planı çoktan eskidi. Her gece torba torba yasa ve yönetmelik çıkaran AKP bu konuda bir türlü adım atamıyor. 15 milyonluk koca şehir ile 100 bin nüfuslu bir kasaba aynı afet yarası ve mevzuatı ile yönetiliyor. Kentsel dönüşüm dedikleri ise gayrimenkul geliştirme ve değerlendirme faaliyetine dönüşmüş durumda. Birçok bölgede kentsel dönüşüm diye yıkılan gecekonduların yerinde büyük gökdelenler yükseliyor.

Kuzey Ormanları'nın imara açılmasıyla İstanbul'un yıkımını önlemek için atılabilecek son fırsatlar da heba edilmiş oldu. Ancak artık İstanbul bütün Türkiye demek. İstanbul yıkılırsa ülkenin geri kalanının ayakta kalması zor. Şöyle diyor AKP Genelcumhurbaşkanı; "İstanbul'da yoksanız ülkenin kalanında ne yaparsanız yapın başarıya ulaşamazsınız. Bizim seyri siyasetimizde de İstanbul adeta amiral gemisi mahiyetinde bir öneme sahip olmuştur. Unutmayınız, İstanbul'da teklersek Türkiye'de tökezleriz." Bitirdiler İstanbul'u. Şehir çoktan beri tökezliyor. İnşaatla dayalı rant ekonomisi de yıkımın kapısında. Deprem öyle veya böyle yaklaşıyor! ■

1999-2003 ARASI İMARA AÇILAN DEPREM TOPLANMA ALANLARI

İnşaat Mühendisleri Odası'nın verilerine göre 1999-2003 arası belirlenen deprem toplanma alanlarından imara açılanların bazıları şöyle:

- Torun Center'ın yükseldiği Ali Sami Yen Stadi
- Zorlu AVM'nin yer aldığı Zincirlikuyu'daki Karayolları 17'nci Bölge Müdürlüğü arazisi
- Taş Yapı'nın gökdelenlerinin yer aldığı Kadıköy Meteoroloji binası ve alanı
- Akasya AVM'nin yer aldığı Acıbadem'deki eski Otosan Fabrikası arazisi
- Bakırköy'deki Marmara ve İstanbul Forum AVM'nin bulunduğu alan
- Zeytinburnu'ndaki 16.9 kulelerinin yer aldığı arazi

Düşmanla el sıkışmamak!

Fidel'in pragmatist davranıp bunu başardığı sanılıyor. Oysa gerçeğin ters yüz edilmiş bir hali bu. Fidel'in çok zeki bir siyasetçi olduğu doğru; fakat Fidel'i Küba devriminin efsane lideri haline getiren yola çıkarken belirlediği hedef ve ilkelere sıkı sıkıya bağlı olmasıydı, pragmatizmi değil.

■ ESİN SARAÇOĞLU

Küba Devrimi, ABD'nin burnunun dibinde gerçekleşti, denilir. ABD'nin ada üzerindeki ekonomik çıkarları devrim öncesinde o denli derinleşmiş, ülkenin iç işlerini belirleme yeteneği o denli gelişmişti ki devrim aslında ABD'nin burnunun dibinde değil, ABD'ye karşı yapılmıştır. Küba halkı, dünya halklarının gözü önünde bunu defalarca ağır bedeller ödeyerek kanıtladı. Küba Devrimi, emperyalist çıkarlar aleyhine gerçekleşmiş, müdafaa edilmiş, iletilemiştir.

Kimse yadsıyamayacağı açık gerçekler bunlar. Öte yandan, 1958 Martında Batista'ya ABD tarafından uygulanan silah ambargosu, ABD'nin başlangıçta devrimcilere destek verdiği anlamına gelebilir mi?

Siyaset bir meşruiyet savaşıdır. Hiçbir güç, meşruiyet kaybı tavan yapan bir iktidarı desteklemeye uzun süre devam edemez. Batista'nın ABD nezdinde gözden düşmesi kaçınılmazdı. Ülkeyi işkence merkezine çeviren, seçimleri iptal edip diktatörlüğünü ilan eden Batista'dan söz ediyoruz. Halkın nefret ettiği bir zorbadan. Ve daha önemlisi halk güçlerini kontrol edemeyen, ülkesi grevler ve isyanlar ülkesine dönüşmüş bir başkandan. Batista'ya destek sunmaya devam etmek 1958 Martında kaybedecek ata oynamak demektir. Üstelik devrimciler, Batista ile ABD yönetimi arasındaki ilişki konusunda hem ulusal hem de uluslararası kamuoyunu sürekli bilgilendirmekteydi. ABD'nin ellerinden kayıp giden yalnızca Küba'nın yönetimi değildi, kendi meşruiyetiydi.

Mart 1958'deki Batista'ya silah ambargosu kararı böyle geldi. Ancak bu kararın fiilen uygulandığını söylemek güç.

'HEPSİNİ TUTUKLAYIN'

Haziran 1958'de Raúl Castro komuta ettiği bölgede şu emri imzaladı: "Bölgedeki tüm ABD vatandaşları görüldükleri yerde rehin alınacak!" Bu emrin arka planı şöyle gelişmişti: O dönem devrimcilerin elinde hava saldırılarına karşı kullanabilecekleri silahlar yoktu. Batista rejimi sivil halkı havadan bombardımana tutarak bezdirmeye girişmişti. Halk "açtık, sefildik ama tepemizde çocuklarımızı öldüren bombalar patlamıyordu," demeye başlamıştı. Bu arada, Guantanamo Üssü'ne sızan devrimciler, söz konusu hava

saldırılarında kullanılan rejim araçlarının bomba ve yakıt ikmalleri için bu üssü kullandığını tespit etmişti. Neticede kimi üste görev yapan 29 Deniz Piyadesi de dahil olmak üzere toplam 49 ABD vatandaşı Raúl'un emri üzerine esir alınır. Devrimciler, Batista'nın sivil halk arasında ölüm saçan bombaları ile Guantanamo Üssü arasındaki ilişkiyi o kadar net biçimde deşifre eder ki rehinelere bazıları ABD Büyükelçiliği'ne durumu protesto eden mektuplar yazmak ister.*

ABD'nin bir süre sonra Batista'dan vazgeçtiği doğrudur. ABD kamuoyu devrimcilerin başarılı propagandası sayesinde isyancılara sempati bile geliştirmiştir. New York Times muhabiri Herbert Matthews, yüzyılın büyük yazarlarından Ernest Hemingway gibi

isimler bu sempati dalgasının hem içindedir hem de onu beslemiştir. Ancak ABD yönetimi hiçbir zaman gerillaları desteklememiştir, gerçekte yükselişini önleyemediği devrimcileri yönlendirip yönlendiremeyeceğini tartmaya çalışmıştır sürekli.

1958'in son günlerinde, hemen devrim arifesinde dahi, Eisenhower yönetimi üçüncü kuvvet arayışlarını sürdürmüştür. Sivil-askeri cunta denemeleri olmuştur. Ancak nafiendir; iktidar devrimcilere kaptırılmıştır. Devrimi izleyen kısa bir zaman diliminde de ABD yönetiminin psikolojisi değişmemiştir: devrimcilere yönelik büyük bir nefret ve şüphe, eşlik eden bir satın alma umudu...

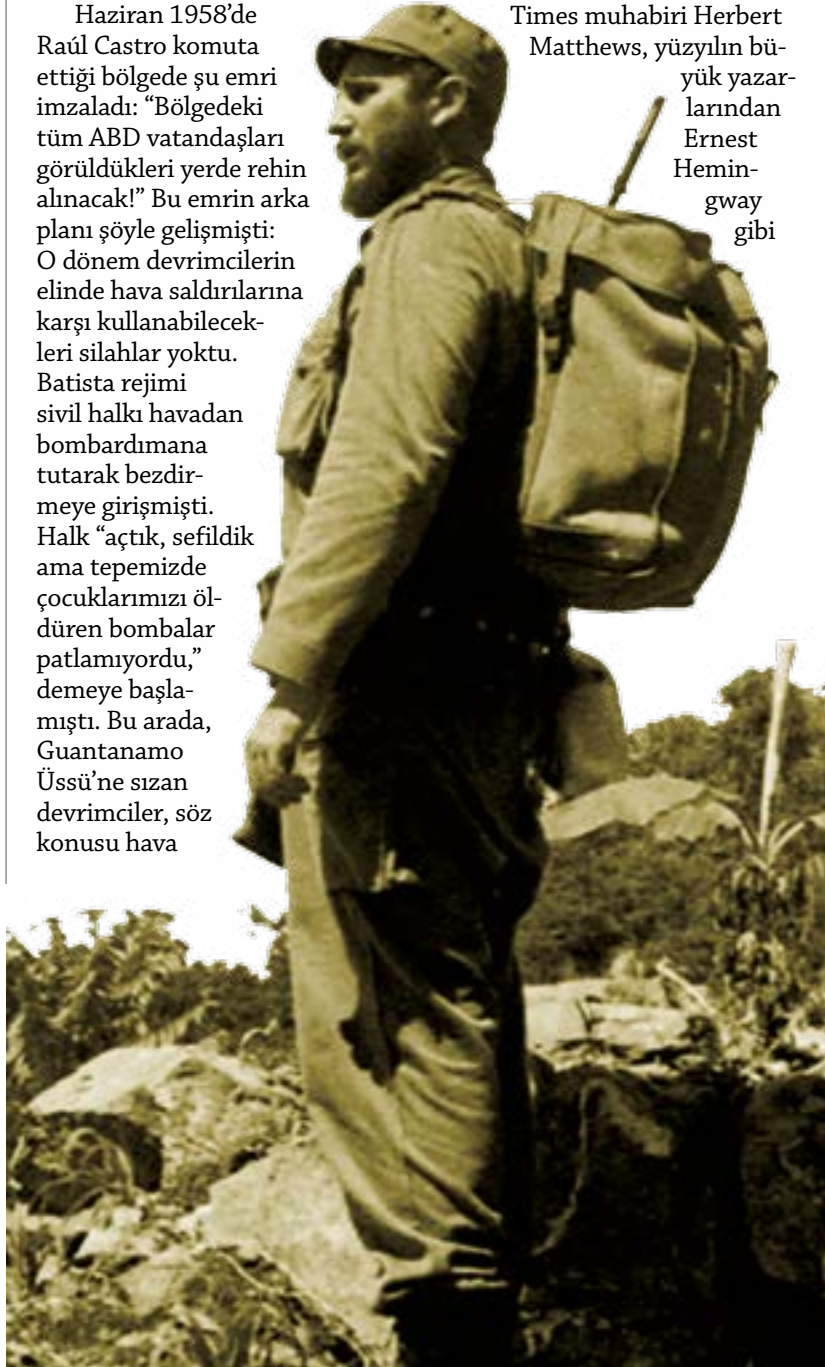
EN TEMEL İLKE

Söz konusu umudun boşa düştüğü konusunda artık herkes hemfikir. Ancak kimi zaman Fidel'in pragmatist davranıp bunu başardığı sanılıyor. Oysa gerçeğin ters yüz edilmiş bir hali bu. Fidel'in çok zeki bir siyasetçi olduğu doğru; fakat Fidel'i Küba devriminin efsane lideri haline getiren, yola çıkarken belirlediği hedef ve ilkelere sıkı sıkıya bağlı olmasıydı, pragmatizmi değil. Halkın yoksulluğuna ve cehaletine son vermek, Küba'yı gerçekten bağımsız bir ülke yapmak... Hedefler bunlardı. En temel ilkesi ise düşmanla asla el sıkışmamaktı.

Fidel, 1959 Nisanında Washington'a gidip Nixon ile görüşmüştü. "Küba Devrimi ve ABD" başlığındaki bir başka spekülasyon kaynağı olan bu görüşme öncesinde, Fidel'in kendisine eşlik eden bir uçak dolusu uzmana (bakan, bankacı, ekonomist vs.) verdiği talimat ilginçtir. Delegasyonuna, görüşmelerinizde nazikçe dinleyin fakat ne Washington'dan ne de Washington'un kontrol ettiği kurumlardan (IMF vs.) hiçbir şey talep etmeyeceksiniz, onların teklif ettiği tek bir sent ile kabul etmeyeceksiniz, demiştir Fidel! ■

* Konu hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Yazılama Yayınevi'nden çıkan Raúl Castro: Devrime Adanmış Bir Yaşam, s. 104-107.

** Konu hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Julia E. Zweig imzalı, 2016 basımı Cuba: What Everyone Needs to Know başlıklı kitap, s. 77-78.

Değerli Küba Dostları,

Bugün (21.08.2017) sendika61.org sitesinde yayınlanan ve Küba'nın devrimci önderliğini konu alan, "Amerikan Üssüne Bekçilik Yapan Devrimciler" başlıklı yazı üzerine açıklama yapma ihtiyacı duyuyoruz.

Farklı kesimlerin kendi siyasi çizgilerini savunurken Küba örneği üzerinden kendilerine destek bulmaya gayret etmesi Küba Devrimi'nin dünya halkları nezdindeki meşruiyetinin ve haklılığının açık göstergesidir ve sevindiricidir. Ancak hiç kimse Küba halkının onurlu tarihini çarpıtma hakkına sahip değildir.

Yukarıda adı geçen makalede Fidel'den söz edilirken, "ülkesindeki ABD üssüne karşı halkı devrimci bir müdahaleye çağıran sabotaj eylemleri düzenlenirken, o gitti bu eylemleri düzenleyenleri derdest etti, ABD üssüne dokunmadı, dokundurtmadı" ifadelerine yer verilmektedir.

Guantanamo Üssü'nün Fidel başta olmak üzere Kübalı devrimcilerin ve Küba halkının "dokunmadığı" bir mesele olduğu doğru değildir. Guantanamo Üssü, Küba halkının ve devrimci önderliğinin öncelikli mücadele başlıklarından birisi olmuştur ve öyle olmaya devam etmektedir.

Biraz tarih bilgisi vermek zorundayız: 19. yüzyılda İspanyol sömürgeci olan Küba, sömürgeciliğe karşı bayrak açmış ve bir dizi bağımsızlık savaşı vermiştir. On yıllar süren bu savaşlar neticesinde Küba, İspanyol sömürgeci olmaktan kurtulup bağımsızlığını kazanmak üzereyken, ABD kendi donanma gemisini Küba kıyılarında havaya uçurarak büyük bir provokasyona imza atmış, patlamadan İspanya'yı sorumlu tutmuş ve "Küba'nın düşmanının düşmanı!" sıfatıyla adaya çıkartma yapmıştır. Bu olaydan dört ay sonra, 1 Ocak 1899'da Küba, ABD işgali altında "bağımsızlığını" ilan etmiştir. ABD ordusu adadan çekilirken mandacı bir anayasayı uygulamaya sokmuş ve anayasaya Platt Zeyilnamesi adı altında bir ek yapmıştır. Anayasa ve eki, ABD Hükümeti'ne, kendi çıkarlarına aykırı gelişmeler yaşanır Küba'nın içişlerine ve dışişlerine karışma hakkı, askeri olarak adaya müdahale etme hakkı ve Guantanamo Deniz Üssü de dahil olmak üzere adada askeri bölge bulundurma yetkisi tanımıştır. Ve böylece Guantanamo Üssü, sözümona "bağımsız" Küba anayasası tarafından ABD'ye 100 yıllığına kiralanmıştır. 1959 yılında iktidara gelen devrimci önderlik emperyalist devin eline işgal bahanesi vermeyecek ustalıklı bir mücadele hattı belirlemiş ve üssü son derece militan bir halk örgütlenmesiyle ada içinde izole etmiştir.* Üssün sökülmesi ve Guantanamo topraklarının ABD tarafından boşaltılması, ABD ile diplomatik ilişkilerin yeniden tesis edildiği son dönemde, ilişkilerin normalleşmesi için Küba tarafınca dile getirilen en temel şartlardan biridir.

Aynı makalede Fidel'in iktidara geldiğinde özel mülkiyete dokunulmayacağına dair ABD'ye söz verdiği iddia edilmektedir. Fidel ABD de dahil olmak üzere hiçbir yabancı güce, vereceği destek karşılığında ülkeyi şu ya da bu biçimde yöneteceklerine dair taahhütte bulunmamıştır. Fidel yalnızca halka söz vermiş, hem de açıkça şu sözü vermiştir: Mevsimlik çalışan, topraksız, aç, sefil şeker işçileri, karınlarını doyurabilecekleri kadar toprağa sahip olacaklardır. İşte bu sözü yerine getirmek için kimisi ABD vatandaşlarına ait olan büyük ölçekli topraklar ve onlara ait şeker fabrikaları kamulaştırılmış ve yüzyılın en uzun soykırımını niteliğindeki ABD ablukası böylece başlamıştır.

Küba devriminin tarihi, makalede ima edildiği gibi ABD ile mümkün olduğunca iyi geçinerek değil, ABD'ye karşı ödünsüz bir mücadele verilerek yazılmıştır. Domuzlar Körfezi Çıkartması, ABD'nin Amerika kıtasındaki ilk ve tek askeri yenilgisidir. Devrimin sosyalist karakterinin Domuzlar Körfezi zaferi akabinde ilan edilmiş olması rastlantı değildir. Rastlantı olmayan bu gerçek, Küba Devrimi'nin büyük güçlerle dengeli pazarlıkların değil, emperyalizme meydan okumanın ürünü olduğunun en büyük ispatıdır.

Bu açıklamaya vesile olan makalenin yazarının Küba'yı "PR malzemesi olarak kullananlar" derken kimi kast ettiğini bilmiyoruz ancak ülkemizde Küba halkının onurlu tarihini çarpıtmaya meyleden her türlü pragmatizme karşı duracak Küba dostları olduğunu hatırlatmak istiyoruz.

**Saygılarımızla,
José Martí Küba Dostluk Derneği Yönetim Kurulu**

*Konuyla ilgili bilgilendirici bir belgeseli altyazı hazırlayıp derneğimizin youtube kanalından yayınlamış bulunuyoruz. Bkz. <https://goo.gl/PRBZQA>

Sömürüden mizahla kaçmak mümkün müdür?

Mizah ancak düşman efendiler sınıfını güçsüz bıraktığında, sömürü denilen gerçekliğe isyan ettiğinde insanlara güç verir, moral aşılır. Ve böyle olduğu için mizah duyguları okşayan kıvrak bir zeka anlamına gelir. Gerçeklik yoksa mizah da yoktur. Zaten bu yüzden içinde gerçek olmayan bir yan hissedildiği anda tıpkı mizah gibi sanat eseri de lezzetini kaybediverir.

■ ANIL ÇINAR

Biraz geçmişe gidin ve bir köle pazarı hayal edin. Geniş bir avluda alınmayı bekleyen köleler, mülküne geçireceği et parçasının kollarını, baldırlarını tartıp “bu iş görür” diyecek bir efendiyi bekliyor. Sömürü ya da “iş görmek” gizlisi saklısı olmayan, “dürüst” bir bağ oluyor efendi ile köle arasında. Efendi kahkaha attığında ucunda ölüm olduğunu hissediyor köle.

İnsanlığın ayıbı olan bu dönemin üzerinden birkaç yüzyıl geçti ve köle satılan avlunun yerini internetteki iş ilanları aldı. Modern kölelikte patron işçinin yeteneklerine bakıyor ve sömürüye uygun bir maaş teklif ediyor. Dürüstlüğü yerini, özgür seçim gibi gösterilen bir soğuk profesyonellik alıyor.

Alıyordu, geçtiğimiz günlere kadar...

Kendini “yeni nesil sömürgeci ajans” olarak tanımlayan bir reklam ajansı verdiği iş ilanında “kafası güzel, gülmesi özel, çay demleme sanatının inceliklerine hakim, şeâpmak üzere sömürülecek! stajyer aradığını” belirtti.

Bu üstün zeka ürünü ilanı “kesin bilgi yayalım” diye yayımlayan kişi de yaratıcılığına sunulan tebrikleri kabul ederken “şirketinin temel prensibi olan şeffaflık” ile övünmeyi “dürüstlük” saydı.

Eskiden, adı stajyerlik olan kölelik formunu “iş başka türlü öğrenemezsin” diye

makyajlamaya çalışırlardı. Profesyonellik, hayatın gerçekleri, “çalışmakta özgürsün” resti sömürünün gizlenmesi ve kanıksatılması için ezberletilen amentüler olurdu. Peki ne oldu da insana düpedüz hakaret anlamına gelen “seni sömüreceğiz” bir espri konusu olabildi?

İNSANLIK ÇÜRÜDÜ

İnsanlık çürüyor; çünkü sömürsüz bir düzene adım atmadığımız sürece mevcut düzen yüzşüzleşiyor. Kapitalizmden kurtulamadığımız her günün sonucu bu oluyor: İnsanlık çürümeye gülüyor. Nasıl, distopya gibi mi değil mi? Ama gerçek...

Gerçekler ciddidir. Gerçeklik, dalga geçerek kendinden uzak tuttuğunu sananın yüzüne soğukluğunu aniden üflediğinde insanı kaskatı da kesebilir. Öyle olmak istemiyorsak kaçıp durmakla zaman kaybetmemeliyiz.

Mizah ancak düşman efendiler sınıfını güçsüz bıraktığında, sömürü denilen gerçekliğe isyan ettiğinde insanlara güç verir, moral aşılır. Ve böyle olduğu için mizah duyguları okşayan kıvrak bir zeka anlamına gelir. Gerçeklik yoksa mizah da yoktur. Zaten bu yüzden içinde gerçek olmayan bir yan hissedildiği anda tıpkı mizah gibi sanat eseri de lezzetini kaybediverir.

İşe alınan kişi, sömürüle-

cek stajyer arayan şirketin patronuna, “bana köle gibi davranıyorsunuz” dediğinde de espriyle karışık “ama söylemiştik eheh” yanıtını mı alacaktır?

Peki bu sahnenin, kölesine kahkaha atan efendisinden farkı nedir?

REDDEBİLMEK

Fark çürümeyi reddedip reddetmemektedir.

Stajyer işçi, ilanı okuyan emekçi “ne var canım” dediğinde, kapitalizmin şakaya gelmediğini anladığında, aptal yerine konulmaya karşı uyanık olduğunda modern efendisi olan patronuyla dürüst bir ilişki kurmuş olacaktır. Bu dürüst ilişkide espriye yer yoktur; çünkü sömüreninkine mizah anlayışı denemez. Patronun üçkağıtçılığı olur, aşağılayıcılığı olur, yüzüne gülümseyip arkadan kazık atanı olur.

Böylesine aptal yerine konmanın kanıksatılışı reddedilmediği sürece, bu ağır yük tüm insanlığı dibe doğru çekmeye devam edecek.

Kapitalizm insanlığın çürümeye ve ayıbı oldu; sosyalizm ise yeniden doğu-

şu olacak. Yeniden doğuşun tohumları sömürü olan her yere fener tutmaktan geçiyor. Herkes görmeli, tek tek biz ve hep birlikte bizler olarak.

Henüz köleliğin bitmediği karanlığın dünyasında insanın yeniden doğuşunun işaretçilerinden biri olan Dante, devrinin iyilerini ve kötülerini cehennem ile cennet arasında pay ederken cüretli ve etkileyiciydi. Çürümeyi aydınlatmak çarpıcılık gerektirdiğinde Komedyasında şu dizeleri yazmıştı:

Kesik başını saçlarından tutuyordu, bir fener gibi elinde sallıyordu: bize bakıyor "Yazıklar olsun!" diyordu.

Kendi kendini aydınlatıyordu; bir bedende iki, iki bedende tekti, nasıl olabildiğini ancak yaradan bilirdi.

Aynı çarpıcılığı göstermeli aynı cüretle hareket edebilmeliyiz: Sömürülenler bir tarafa sömürülenler bir tarafa. ■

Racon padişahınsa dağlar bizimdir

Yani hukuksuzluk, adaletsizlik o kadar tahrip edildi, devlet o kadar kontrolden çıktı ki; herkes kabadayı, herkes devlet, herkes racon kesiyor. Cem Küçük'ün işaret ettiği gözaltına alınıyor, polisin yanından geçen şiddet görüyor. Devlete kapılanmış mafya bozuntusu, emniyet müdüründen daha yetkili. Onun yancısı, çoluk çocuğa dadanmış, ne yapsa cezalandırılmayacağını biliyor. Haliyle bu hale daha fazla dayanamadı her şeyin ve her kurumun genel başkanı, kesti raconu.

■ ORHAN GÖKDEMİR

Racon, dilimize kabadayılıktan bakiye bir kelime. Engin Bilginer'in "Babalar Senfonisi" adlı kitabına göre kelimenin kökeni İtalyanca. İtalyanca-sı Raggione; sebep, haklılık gibi anlamları var kelimenin. İstanbul'da dillerin ve kültürlerin yan yana, iç içe yaşadığı zamanlarda kabadayılığın kültürüne ve dolayısıyla dilimize girip yerleşmiş. Kabadayıların aralarında çıkan kavgalar büyür, içinden çıkılmaz hale gelirse birkaç kabadayı bir araya gelir, aralarında bir karara varırlarmış. Buna, racon kesme adı verilmiş. Racona uymak şartmış haliyle. Uyulmazsa bu, İstanbul'un bütün kabadayılarını karşına almak anlamına gelirmiş ki, zamanın değerlerine göre böyle birinin hayatta kalma şansı neredeyse yokmuş.

Hukukun bittiği yerde baş gösteren bir tür kabadayı hukukundan söz ediyoruz yani. Mafya için de söylenmiyor mu, "Mafya, devletin boşluğunda doğar" diye? Son yıllarda sistemin hukuksuzluğu o kadar ayyuka çıktı ki, yüzyıl öncesinin kabadayı hukuku geri döndü. Hukuk silinip gitti, yerine

racon kesme geldi. Devlet idarecileri yok, gazeteci yok, polis yok. Racon kesen kabadayılar hüküm sürüyor ülkede.

BEN DEVLETİM HEM SÖVER HEM DÖVERİM

Bursa'da bir düğün töreni. Aracından inen takım elbiseli bir şahıs silahını çıkarıp kalabalığın ortasında ateşliyor. Hızını alamayıp ikinci şarjörü takmaya çalışırken çevredekiler tarafından uyarılıyor. Kendisine müdahale edilen takım elbiseli kişi, "Ben polisim, teşkilatı buraya yığarım" diye tehdit ediyor çevredekileri. Sanki polis değil çete üyesi, teşkilat dediği de hukuku değil üyelerini gözetken büyük bir çete.

Polisi bu.

Hafta sonunda AKP Genelcumhurbaşkanı'nının "racon kesilmesi gerekiyorsa ben keserim" diye ayar verdiği "gazeteci" Cem Küçük de o sırada tehditlerini sürdürüyor. Malum, Işık tarikatının gazetesinde sürdürüyor yazarlığını. O gazetede yazısında OdaTV internet haber sitesi sahibi ve Sözcü yazarı Soner Yalçın'ın FETÖ'den farksız olduğunu söylüyor önce. Ardından olağan tehdit faslına geçiyor. Dediği şu: "2017-2018 sezonu hem Ekrem gibi yurt dışına kaçmış azılı Fetullahçı teröristler için hem de Soner Yalçın çetesi için final sezonu olacak. Şu ana kadar önceden yazdığım her şeyin çıktığı gibi bunun da çıkacağını göreceksiniz."

Yazarı bu.

Polisi ve yazarı bu olunca iktidarın "milis gücü" olduğu iddia edilenlerin hanesine iktidar muhaliflerini "oluk oluk kan akıtmakla" tehdit düşüyor.

Bu sözün sahibi iktidara yakın mafya babası ülkücü Sedat Peker. Oğuz Bulut ise onun yakın adamı, hapisane ve oda arkadaşı. Sivas eski

Ülkü Ocakları Başkanı aynı za-

manda. Geçtiğimiz günlerde, o Oğuz Bulut, 15 yaşında olduğu belirtilen bir erkek çocukla basıldı. Baskın görüntüleri de sosyal medyada yayınlandı. Görüntülerde bir erkek çocuğuyla basılan Oğuz Bulut'un, çocuğun ailesi tarafından tartaklandığı görülüyor. Skandalın ardından Oğuz Bulut'un tüm sosyal medya hesapları kapatıldı, bütün fotoğrafları silindi. Sedat Peker de apar topar açıklama yaptı adı geçenle bütün ilişkilerini bitirdiğine değin.

Ülkücüsü, milis kuvveti de bu.

Yani hukuksuzluk, adaletsizlik o kadar tahrip edildi, devlet o kadar kontrolden çıktı ki herkes kabadayı, herkes devlet, herkes racon kesiyor. Cem Küçük'ün işaret ettiği gözaltına alınıyor, polisin yanından geçen şiddet görüyor. Devlete kapılanmış mafya bozuntusu emniyet müdüründen yetkili. Onun yancısı, çoluk çocuğa dadanmış, ne yapsa cezalandırılmayacağını biliyor.

Haliyle bu hale daha fazla dayanamadı her şeyin ve her kurumun genel başkanı. Kendisi ve sözcülerinin sözlerinin dışındaki açıklamaların dikkate alınmaması gerektiğini söyledi ve "Kimsenin racon kesmesine ihtiyacım yoktur. Racon kesilecekse bu raconu bizzat kendim keserim" diyerek raconu kesti.

Küçük kabadayılar için bundan böyle racona uymak şart. Zaten Ömer Turan gibi "akıllı" olanlar hemen yelkeni indirdi, "binlerce yazı yazdım hiç racon kesmedim" dedi. Nasıl keseceksin, büyük kabadayı kesti raconu. Kesmeye kalksan kesecek bir yerini. Cem Küçük gibi ayarsızlar ise yerinde duramıyor, alttan alta sopa göstermeyi sürdürüyor. Çünkü dursa eski cemaat ilişkilerinin açığa çıkmasından korkuyor. Türkiye artık durmanın imkânsız olduğu bir ülke. Duran düşeceğini biliyor. Ama gelin görün ki hareket alanı da giderek daralıyor.

İlerleyelim beyler, arkada kesilecek yeni raconlar var! ■

ABD’de mücadele ‘kapsam’ dışına çıkıyor

ABD’nin Charlottesville kentinde yaşanan olaylar, ülkenin pek çok kentine yayılarak ırkçılık karşıtı protestoları tetikledi. Yaşanan hareketlilik ABD’de her şeyin kapitalizm için güllük gülistanlık olmadığını ve ABD’de ana akım siyasetler olan Demokratlar ve Cumhuriyetçiler’in ABD’li emekçileri kapsamakta zorlandığını gözler önüne seriyor.

■ BARIŞ İPLİKÇİ

Trump yönetiminin iktidara gelişiyle göçmen ve siyah karşıtı hareketler artmış, ABD’li siyah yurttaşlara yönelik polis terörü şiddetlenmiş buna karşılık pek çok yerde protestolar olmuştu.

Yakın zamanlardaysa ABD İç Savaşı’nda kölecilik cephe-

sinde yer alan Konfederasyon’u simgeleyen anıtların kaldırılmasına dönük ülke içerisinde pek çok girişime tanık olundu. Bunlardan sonuncusunda ABD’nin Virginia eyaletinin Charlottesville kentinde bulunan Konfederalist General Robert E. Lee’nin anıtının kaldırılması girişimi üzerine Ku Klux Klan (KKK) isimli ırkçı ve faşist örgüt, ABD’de bulunan diğer beyaz ırkçı örgütlenmelerle birlikte bir karşı protesto düzenleme kararı almıştı.

ABD tarihinin en büyük beyaz ırkçı yürüyüşü sayılan yürüyüş, Virginia Üniversitesi içerisinde başladı. “Kan ve toprak” (Blood and Soil) ve “Beyaz Yaşamlar Değerlidir” (White Lives Matter) sloganlarıyla eylem düzenleyen faşist kitleye karşı sol örgütlerin merkezinde yer aldığı karşı protestolar gerçekleşmiş ve karşı protestoların olduğu bölgede ırkçılık karşıtı aktivist Heather Heyer, ırkçı James Fields Jr.’in kalabalığa sürdüğü arabanın altında kalarak yaşamını yitirmişti.

Heather Heyer’in hayatını kaybetmesiyle Los Angeles, New York, Boston, Durham gibi pek çok kentte ırkçılık karşıtı protestolar düzenlenmeye başladı. Sosyalizm ve Özgürlük Partisi (Party for Socialism and

Liberation – PSL), Black Lives Matter, Sosyal Demokratlar (Socialist Democrats of America), ırkçılık karşıtı öğrenci örgütleri ve PSL’nin de merkezinde yer aldığı ANSWER Koalisyonu gibi organizasyonların yer tuttuğu protestolar, ABD’de her şeyin kapitalizm için güllük gülistanlık olmadığını ve ABD’de ana akım siyasetler olan Demokratlar ve Cumhuriyetçiler’in ABD’li emekçileri kapsayamadığını gözler önüne seriyor.

KONFEDERALİST ANITLARI YIKILIYOR

Olayların asıl başlangıç nedeni, ülkedeki binden fazla Konfederalist anıtın kaldırılmaya başlanmasının Virginia ayağına ulaşmasıydı. Ancak, New York Times yazarı Siva Vaidhyanathan, kaleme aldığı görüş yazısında meselenin yalnızca bundan ibaret olmadığını belirtti.

NYT yazarı, Thommas Jefferson’un da doğduğu yer olan Charlottesville’in ve şehirde yer alan, hem Konfederalist Güney’in muhafazakar gelenekselliğini simgeleyen hem de üst düzey bir üniversite olan Virginia Üniversitesi’nin böyle bir olaya sahne olması için ideal bir yer olduğunu yazdı.

Liberal paradigmanın dışına çıkan ve ırkçı-faşist kitle hareketine karşı ayaklanan ABD’li yurttaşların eylemlerinde dikkat çeken bir nokta ise söylemin ötesine geçerek Konfederalist anıtları yıkmaya başlamak.

Türkiye’deki Yeni Osmanlı

söylem, yahut Türkiye sağığın Osmanlı’ya öykünmesi gibi ABD’li neo-naziler de tarihsel olarak ABD’nin anti-komünist zamanlarına ve Konfederalist söylemlerine öykünüyorlar.

İrkçılık karşıtı protestoların yükseldiği başka bir kent olan Kuzey Carolina eyaletinde bulunan Durham’da ise halk, Konfederalist Asker anıtını kitlesel bir eylem düzenleyerek yıktı. Eylem sonrasında çok sayıda gözaltı olmasına rağmen, yurttaşların kararlı oldukları ve ırkçı harekete karşı çekimser davranmadıkları her karede gözlemlere çarpıyor.

Durham’da ayrıca başka bir Konfederalist anıtın yıkılacağı üzerine ırkçıların protesto düzenleyeceği söylentisi bile binlerce yurttaş sokağa dökmüş ve ırkçılık karşıtı eylemler başlamıştı.

‘KIZIMIN MİRASININ YAYILMASINI İSTİYORUM’

Charlottesville’deki anti faşist örgütlerin düzenlediği karşı protestolara ırkçılık yanlısı James Fields Jr.’in arabalı saldırısının ardından 19 kişi yaralanmış, 32 yaşındaki ırkçılık karşıtı aktivist Heather Heyer, yaşamını yitirmişti.

Olayın ardından konuşan Heather Heyer’in annesi Mark Heyer, bu saldırıya ilişkin “Kızımı susturmak için öldürmeye

İrkçılık karşıtı protestoların yükseldiği başka bir kent olan Kuzey Carolina eyaletinde bulunan Durham’da ise halk, Konfederalist Asker anıtını kitlesel bir eylem düzenleyerek yıktı.

çalıştılar. Ama bilin bakalım ne oldu? Onu sadece güçlendirdiniz.” dedi.

Kızının eşitlik istediği ve nefretin yok edilmesi için çabaladığını belirten Mark Heyer, “Bunun yayılmasını istiyorum, ölmesini istemiyorum. Bu, Heather’ın mirasının yalnızca başlangıcı.” diyerek, protestoların yaygınlık kazanmasının gerektiğinin altını çizdi.

Dün katıldığı bir programda Mark Heyer, Trump’ı affetmeyeceğini belirtti.

TRUMP'TAN 'MARJİNALLER' ÇIKIŞI

ABD Başkanı Donald Trump, ilk günlerde yaptığı açıklamalarda, Virginia’daki ölümleri ve silahlı yürüyüşleri göz ardı ederek, karşı protestoları örgütleyenleri “alt-left”, yani aşına olduğumuz tabiriyle, “marjinaller” olarak tanımlayarak suçladı.

“Alt-right” olarak adlandırılan sağcı ve neo-nazi örgütlerin şiddet yanlısı ve nefret içerikli protestolarından dikkatleri kaçırmaya çalışan Trump, bariz bir şekilde “solun hiç mi suçu yok?” diyerek sağcıların yükselttiği şiddeti eleştirmekten vazgeçti.

Trump, sonraki demeçlerinde, gelen tepkiler üzerine sağcılara eleştiride bulunsa da ırkçılık karşıtı protestocular

için söylediklerini geri çekmedi.

BOSTON'DA HALK IRKÇILARA KARŞI

Charlottesville’deki olaylar üzerine Boston’da ırkçıların ve ırkçılık karşıtlarının karşılıklı konuşabileceği bir diyalog zemini yaratmak üzere, “alt-lite” olarak da tanımlanan ve kendisini alt-right denenen neo-nazi unsurlardan görece ayıran sağcı bir grup tarafından bir “konuşma özgürlüğü” (free speech) etkinliği düzenlendi. Ancak, beklenenin aksine, ırkçılık taraftarlarının sayısı 50-60’ı bulamazken Boston sokaklarını on binlerce ırkçılık karşıtı yurttaş doldurdu.

Yabancı kaynaklarda 40 bin yurttaşın katıldığı belirtilen protestoda “Make fascists afraid again” (faşistlerin yeniden

korkmasını sağlayın), “Black lives matter” (Siyah yaşamlar değerlidir), “No fear, resist, fight back” (Korkmayın, direnin, mücadele edin) gibi pankartlar taşıyan kitle karşısında faşistler, Boston polisi korumasında parkın merkezinden çıkamadı. Eylemcilerle yapılan röportajlarda dikkat çeken bir unsur ise liberal çoğulcu söylemin aksine, insanların faşistlerin ve ırkçıların siyasette söz söylemesine engel olunması gerektiğinde ikna oluşuydu.

SOSYALİST HAREKET GÜÇLENİYOR

ABD’li sol örgütlerin de örgütlenmesinde yer aldığı karşı protestolarda polisle çıkan çatışma sonucunda 30’a yakın eylemci gözaltına alındı.

Çelişkilerin yükseldiği ve

kapitalistlerin halka bir çözüm öneremediği ABD’de, sağcılık yükseliyor ancak karşıtı da yaratıyor. Sosyalizm ve Özgürlük Partisi’nden (PSL) görüşüne başvurduğumuz Walter Smoralek, sosyalistlerin örgütlülüğünün son yıllara göre çok ciddi şekilde yükseldiğini belirtti.

Smoralek, faşist hareketlerin ülke içinde yükselişe geçtiği gibi sol örgütlenmelerin de kitle içerisinde kök salmaya başladığını aktardı.

Son on yılların en ciddi örgütlenme ivmesiyle karşılaştıklarını belirten Smoralek, PSL’nin büyüdüğünü ve kitle hareketi içerisinde kitlesel sosyal demokrat örgütlenmelerin ortaya çıktığını belirtti.

DEMOKRATLAR SAĞCILIK İÇİN BİR ÇÖZÜM DEĞİL

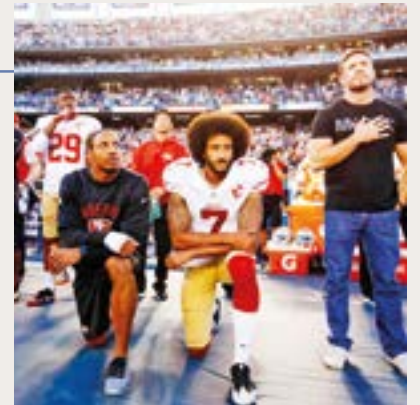
Kitle hareketinin aynı zamanda ABD’nin emperyalizm yanlısı Demokratlar ve onun yörüngesindeki örgütler tarafından ele geçirilmeye, kapsanmaya çalışıldığını belirten Smoralek, bunun gerçekleşmesi halinde faşist hareketlerin güçsüzleşmeyeceğini; aksine büyüyebileceğini aktardı. “Aşırı sağcılık” olarak da tanımlanan hareketlerin, ana akım siyasetten beslendiğini aktaran PSL sözcüsü, faşist ve ırkçı hareketleri güçsüzleştirebilecek tek alternatifin ana akımın dışına çıkabilen, radikal sosyalist bir örgütlenme olabileceğinin altını çizdi.

PSL’nin de içerisinde yer aldığı Halkın Direniş Kongresi (People’s Congress of Resistance), tam da bu misyona denk düşüyor. Anti-emperyalizmin ve düzen karşıtlığının merkezine çakıldığı bu girişim, ABD’li emekçileri ana akım siyasetin kısılcından kurtarmaya ve başka bir ABD’nin mümkün olduğunu göstermek için yola koyulmuş durumda. ■

ULUSAL FUTBOL LİGİ'NDE (NFL) PROTESTOLAR YAYILIYOR

Virginia’da çıkan olayların ardından önce dünyanın en büyük müzik veri tabanlarından olan Spotify ve ardından onu takip eden Deezer, beyaz ırkçılığını savunan müzik gruplarının yayından kaldırılacağını duyurdu.

Amerikan futbolunun ABD’deki en üst ligi olan Ulusal Futbol Ligi’nde (NFL) siyahların yaşadığı eşitsizliklere dikkat çekmek için ulusal marş sırasında diz üstüne çöküp çok yaygın protestoları başlatan NFL yıldızı oyun kurucu Colin Kaepernick’in hayranları, NFL maçlarını boykot etme çağrısı yaptı. Kaepernick’in hala bir takımda oynatılmamasına tepki gösteren taraftarlar, boykot için bir imza kampanyası yayınladılar. NFL’de daha önce de Superbowl şampiyonu New England Patriots, Trump’a tepki göstererek geleneksel Beyaz Saray ziyaretlerine birçok takım arkadaşıyla katılmamıştı.

Antikomünist cehalette bir zirve: İlber Ortaylı

İlber Ortaylı, son tahlilde, Recep Tayyip Erdoğan'ın arabıdır ve tersi: Recep Tayyip Erdoğan da İlber Ortaylı'nın arabıdır. Bunun abartı olduğunu düşünenlere, Erdoğan ile Ortaylı'yı aynı madalyonun iki yüzü olarak da tasavvur etmelerini salık verebiliriz.

■ **OSMAN ÇUTSAY**

Böyle zamanların profesörleri bunlar. Birkaç yabancı dilde kekeleyince, bir türlü organik bir müzik tutturamadıkları Türkçeleriyle sağa sola ayar verme haklarının doğduğunu düşünüyorlar. Anadillerinde bir tarz geliştirememeleri bile “yüksek kapasitelerine” kanıt sayılıyor. Kendilerini Türkiye'nin gerçekten sorumlu ve büyük bedeller ödemiş aydınlarından kat kat yukarıda görebiliyorlar. Prof. Dr. İlber Ortaylı bunlardan biri. Zamanımızın bir kahramanı. Bu tipin foyasının meydana

çıkması için sosyalizm tarihine biraz küfretmesi yetiyor. Buna, sosyalizmin geciken intikamı da diyebiliriz.

Aslına bakılırsa, Ortaylı'nın bir etkinlikte “Azerbaycan'lı başka, Azeri başka. Türkler arasında Azeri diye bir millet yoktur. Bunu Stalin hıyarı çıkardı. Stalin cahil bir Gürcü'dür. Milliyetlerden anlamaz, felaket bir heriftir” diye konuşması bir dil sürçmesi değildir. Ömrü sermayeye yaltaklanmakla geçmiş, her gerici iktidarda bir boncuk bulabilecek kadar kadirşinas bu “tarihçi”, zaten bizim hakkımızda başka ne söyleyebilirdi?

Övecek hali yoktu ya? Sorun doğumundan itibaren: Bir “kaçış yolunda” doğduğu biliniyor. Ömrü boyunca Sovyet korkusuyla ve nefretiyle yaşadı. Kariyerini o korkuya ve nefrete borçlu olduğunun hep farkındaydı.

BİR KORKU VE NEFRET KAYNAĞI: SSCB

Bir kaderi yaşıyor aslında: Sovyetler Birliği tarihinin neresine küfretseler, dökülüyorlar, bayağılaşıyorlar ve tüm cehaletleri sırtıtmaya başlıyor. Sovyetler Birliği, yıkıldıktan sonra bile, düşmanlarından işte böyle intikam alıyor. Prof. Dr. İlber Ortaylı, sadece SSCB cahili değildir, bizdeki ilerici hareketin farkında bile olmamıştır: Behice Boranlar, hatta kendi yaşıtı Mahir Çayan ve Deniz Gezmişlerin damgaladığı kuşak ve savaşmaları hakkında neler düşündüğü, youtube'lara kadar düşmüştü. Aşağılayıcı bir nefrettir Türkiye ve dünya devrimcileri hakkındaki duyguları. Hâlâ korkuyor.

Örnek mi? “Zaman Kay-

bolmaz - ‘İlber Ortaylı Kitabı’ başlığıyla bir banka yayınevinde 2006'da yayımlanan “nehir söyleşide” 1977 yılını ve o yılların Ankara SBF'deki (Mülkiye) devrimci öğrencilerini “Stalin dolayımıyla” anlatıyor:

“Mesela Stalin devrimini anlatıyorsun. Biri kalkıyor dis-kur çekiyor. Aman bırak Allah aşkına... (...) Böyle bir ‘hırt talebe’ tipi çıkıyor. Ezilmiş, ezilmiş, ezilmiş gelmiş küçük kasabalardan... Bilinmiş, bilinmiş, gelmiş, adam Siyasal'da ‘cehaletin hürriyetini’ tadıyor. Kalkıyor konuşuyor falan.”

Herhalde dönemin devrimci öğrencileri, asistanlığında da taşralı devrimci çocukları aşağılayan, ama 1976'da okulun önünde öldürülen Hakan Yurdakuler'in katili “ülküçü çocukları” tolere edebilecek kadar demokrat İlber Ortaylı'ya tepki göstermiş, Stalin ve Sovyetler Birliği'ne hakaretlerini aynen iade etmişti. Unutamıyor. Kızgınlığı bundandır. İlber Ortaylı tipolojisi tam da budur: Yoğun bir sol korkusu ve onu besleyen müthiş bir sol cehaleti. Antikomünizminin sadece SSCB

kaçkını ailesinden değil, büyük bir aşağılık kompleksinden kaynaklandığını söyleme hakkımız var. Tersini kanıtlamak ona kalmış.

Sosyalizm, yokluğunda bile insanı rezil edebilen bir tarihsel haklılıktır. Bunu, bu antikomünist akademi bürokratlarına bakınca daha rahat görebiliyoruz. Ama Batı'daki antikomünist tarihçiler, Sovyetler Birliği tarihi konusunda yine de böyle açık densizlikler yapmazlar. O nefret ettikleri tarihsel kişiliklerin izlediği politikaları "hıyarlıkla" açıklamazlar.

İlber Ortaylı'dan geriye ne kalacağını bilemiyoruz. Sınırlı, bildiği dillerin her birini, Türkçe başta, sentetik bir şematizmle kullanabilen, karşısındakini sürekli aşağılayan, zengine meftun, ama sol meselelerde bir ilkokul çocuktan bile daha seviyesiz bir araştırmacıdan söz ediyoruz. Antikomünizmini Osmanlı belgelerini okumakla parlattığının farkında değil. Ancak Türkiye'de her iktidar olanı etkileyen bir tarihçi. Sermayenin hiçbir kesimine düşman değil. Eğer fazla ortada görünmüyorsa, Ortaylı'nın tavuğuna da kış dememişlerse, iktidar sahibi herkesten hoşnut. Ortaylı, Murat Belge'nin, hatta Recep Tayyip Erdoğan'ın mütemmim cüzüdür. Türkiye Cumhuriyeti bu zihniyetin elindeydi ve bitti.

SSCB'den kaçış yolunda doğduğu biliniyor. Rus devrimcileri hakkındaki bilgi ve duygularının Türk devrimcileri hakkındaki bilgi ve duygusundan pek farklı olduğu söylenemez. Haddini kolay aşıyor. Karşılaştırılabilir: Sosyalizmin tarihçi düşmanlarından Richard Overly, "Rusya'nın Savaşı" (Russlands Krieg 1941-1945) kitabında 27 milyon ölüden söz ederken, kimi Sovyet araştırmacılarına göre 43 ile 47 milyon arasında bir insan kaybı olduğunu hatırlatıyor. Ama o tarihi hiç değilse zengin kaynaklar eşliğinde anlamaya da çalışıyor. İlber Ortaylı, Batı'daki antikomünistleri aratan bir bayağılığa yüz sürmekten hiç çekinmiyor. Batılı Sovyet tarihçileri korkunç bir entelektüel mücadelenin üzerinde yükselen, bedeli çok ağır bir kuruluştan söz ettiklerinin bilincinde olabiliyorlar. Araştırdıkça, Ortaylı türü saçmalıklar "konuşmayacak" kadar hadlerini biliyorlar. Türkiye akademiyası denilen ve artık tam bir gecekonduya dönüşmüş mezbeleliğin biraz dışında-

dırlar: Dikkatlidirler. Bizdeki antikomünizm ise neredeyse tarihçilerin piri ilan edilecek Ortaylılar sayesinde ancak "hıyarlık" sınırındadır. Bunların herhangi bir meseleyi anlama kapasiteleri olabilir mi, eski metinleri çevirmek dışında?

MURAT BELGE İLE TAYYİP ERDOĞAN'IN RUH İKİZİ

İlber Ortaylı, örnek olsun, Stalin ile Molotov arasındaki notları, o korkunç kuruluş yıllarındaki (1925-1936) yazışmalarının entelektüel düzeyini algılayabilir mi? Robert C. Tucker, Lars Tih, Oleg Naumow, "Stalin - Briefe an Molotov" başlığıyla, Stalin'in Molotov'a gönderdiği notlardan-mektuplardan oluşan kitapta, bu ikilinin haberleşmelerindeki, bin derecede kaynayan sınıflar mücadelesinin şifrelerini içeren küçük notlarındaki entelektüel

düzeyin şaşkınlarıdır. O âlemde Ortaylı gibi sosyalizm ve aydın tarihinden zerre nasibini almamış bir memuru tercüman bile yapacakları şüphelidir.

İncelediğini sandığı Osmanlı yüzyıllarında takılıp kalmış bir Türkçedir, dili: Ama o, bunu ayımsayamayacak ve sentetik dilinin bir zenginlik olduğunu düşünecek kadar kendine âşıktır. Çok gençken, Mülkiye'deki kitle çizgisi gereği 1960'ların sonunda belki sola da meyletmişti, ama bütün ömrünü, aileden miras bir antikomünizm tüccarlığına vakfettiği anlaşılıyor. Cehaletindeki potları göremeyecek kadar da şımartılmıştır. Çöken Türkiye kapitalizmi bunları, yani İlber Ortaylı-Murat Belge kavram çiftini, Nuray Mertleri şımartmayacaktı da ne yapacaktı? "Muarızı" Murat Belge ne kadar bu ülkeye ve aydın

Sosyalizm, yokluğunda bile insanı rezil edebilen bir tarihsel haklılıktır. Bunu, bu antikomünist akademi bürokratlarına bakınca daha rahat görebiliyoruz. Ama Batı'daki antikomünist tarihçiler, Sovyetler Birliği tarihi konusunda yine de böyle açık densizlikler yapmazlar. O nefret ettikleri tarihsel kişiliklerin izlediği politikaları "hıyarlıkla" açıklamazlar.

tarihimize bir katkıda bulunmuşsa, İlber Ortaylı da o kadar bulunmuştur. Teknokrat teknokratın ayıbıdır. İlber Ortaylı, Murat Belge'nin tamamlayıcı parçasıdır ve tersi.

Ancak İlber Ortaylı, asıl bütün bu ruh ikizi Murat Belgelerle, Ahmet İnsellerle, Nuray Mertlerle birlikte, Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'sinin asli unsurudur.

Böyle bir tarih memuru, insanlık tarihinin en kıyıcı felaketlerinden geçmiş ve tarihin en büyük kuruluşunu yaşamış bir dilin hakkını verebilir mi? Sovyetler Birliği'ndeki aydın müdahalesinden haberi var mıdır? SSCB'nin yaşama, yepyeni kurumlar oluşturma ve yerleştirme, bu arada kendisine dünya sermayesi tarafından uygun görülmesi korkunç bir ceza olan Hitlerizm'i de ezecek bir kudreti yaratma gücünü, Ortaylı anlayabilir miydi? Sadece o Nazi Almanyası'nı ezme gücü bile binlerce Ortaylı ömrünü açacak bir araştırma deposudur. Bunu fark edemeyecek kadar cahildirler.

Dedik ya, aslında aynı fotoğraftan söz ediyoruz. İlber Ortaylı, son tahlilde, Recep Tayyip Erdoğan'ın arabıdır ve tersi: Recep Tayyip Erdoğan da İlber Ortaylı'nın arabıdır. Biz Türkçede, malum, yıllarca, fotoğrafın negatifine böyle adlar verdik. Bunun abartı olduğunu düşünenlere, Erdoğan ile Ortaylı'yı aynı madalyonun iki yüzü olarak da tasavvur etmelerini salık verebiliriz.

İsteyen birçok yanından eleştirebilir: Ama Türkiye Cumhuriyeti, Stalin biraz da SSCB'yi ısrarla yaşatan bir kadronun temsilcisi olduğu ve bunlar Türkiye'yi her zaman önemseddiği için cumhuriyet olarak varlığını sürdürebildi. Bunlar herkesi kör, âlemi sersem mi sanıyorlar?

Tarihçi Candan Badem'in gerçekten parlak yanıtının, Ortaylı'nın alnına yapıştığını söyleyebiliriz. Ama Ortaylı, marksist Candan Bademleri anlayamayacak kadar antikomünist bir batağın içinden beslenmiş, böyle gelmiş böyle de gidecek bir sosyalizm cahilidir. Sosyalizm cehaleti, insanı sadece cehalette bırakmıyor, düşmanlığa ve çarpıtmaya da mecbur ediyor.

İlber Ortaylı ve ruh ikizleri, Türk ve Rus devrimcilerini okumazlar, okusalar anlamazlar, anladıklarını da yanlış anlarlar: Gericilik böyle bir şey. ■

Tanrının iktidarı sallantıda mı?

Kişinin kendi aklına güvenmesi, birinin yardımı olmaksızın yolunu bulmaya çalışması sanıldığı kadar kolay değildir. Tanrının varlığı pek çok yanıtı soruyu ortadan kaldırır. Aklın Tanrı yerine geçmesini hiçbir aydınlanmacı istemez, bu yüzden aklın eleştirisini de yine aynı yolla; akılla yapmak gerekir. Eleştirinin eleştirisi ve yeniden bir eleştiriye başlama mecburiyeti, bitmek bilmeyen bir yolculuk. İnancın ne tür bir iktidar yarattığını ve insanı nasıl bir köleliğe mahkûm ettiğini pek çok örnekle açıklamak mümkün.

■ ALİ ERDENUR

Köktendincilik yeni bir kavram gibi sunulsa da tarihin eski zamanlarına dayanan bir geçmişine var. Tanrı buyruğunun tartışılmaz olduğu ve eksiksiz biçimde yerine getirilmesini emreden anlayışın ürünüdür. Burada dikkat çekmesi gereken kavram "eksiksiz" olmalıdır. Tek Tanrılı dinler birbirinin devamı olarak ele alınsa bile kendi içlerinde özgün yanları da bulunmaktadır. Musevilik belki ilk olmanın getirdiği zaafı, bir kavim için öngörülmuş ve birden fazla kitaptan oluşmuştur. İsa'nın bir tür Musevilik eleştirisi üstüne kurduğu Hristiyan öğretisi, tüm yoksulları ve düşkünlere içine aldığı için güçlü ve etkilidir. İslam, tamamını kapsayan ve tüm peygamberleri kabul eden öğretisinin yanı sıra, sonuncu din olduğunu ilan ederek bir süreci tamamlamıştır. Hepsinin ortak yönü, Tanrı'nın sözünün tartışılmaz olduğudur.

Katı din kurallarına karşın insan düşünmekten vazgeçemez. Cahil olmayı tercih edebilir, iradesini devretmeyi seçebilir. Bunları yapmak yaşam kolaylığı da sağlar. Hristiyanlık öğretisinin temeli, tüm insanlığın günahlarını İsa'nın çektiği tezi üzerine kuruludur. İsa'yı Tanrının oğlu olarak gören, kendini güçsüz irade sayarak suç işleme imtiyazı elde eden Hristiyan kolaycılığı seçmiş olmaz mı? Bu aynı zamanda etik bir sorundur. Kişinin kendi yapıp etmelerinin sorumluluğunu taşıması gerekmez mi?

Ülkesinden uzakta, Lond-

ra'da bambaşka bir kültür, çevre ve inanç topluluğu içinde bulunan genç Gandhi, inancı gereği et yemiyor ve farklı beslenme seçimiyle dikkat çekiyordu. İnancı hiçbir canlının öldürülmesini emrediyordu. Oysa kurban geleneği tüm tek Tanrılı dinlerde vardır ve dahası hayvansal gıda gelişim ve insan bedeni için önemlidir. Sürekli et yemesi ve şarap içmesi için baskı yapan Londra Hristiyanların isteği üzerine birkaç kez kilisede vaaz dinleyen Gandhi, ikna olmamış ve kendi inancını sürdürmüştür. Temel gerekçesi şuydu: "Kendi eylemlerinin sorumluluğunu kişiye yüklemeyen bir dine inanmam mümkün değildir" Eklemiştir: "Bedenimin hayvan cesetleriyle dolu olmasını istemiyorum." Ömrünün sonuna dek inandığı biçimde yaşadı.

DİN YOLDAN ÇIKARSA

Hristiyanlığın Musevilik içinden ayrılarak yol olmasını, inançlı bir Yahudi için 'sapma' olarak tarif etmek mümkündür. Oysa iktidarlaşan her din kendi muhalefeti yaratır. İsa çaresizlik içinde kıvranan insanların sesi olarak yola koyulmuştu; çarımha gerilip acı içinde kıvrılarak öldüğüne inanılıyor. Peki, nasıl oluyor da kilise hızla iktidarlaşıp yozlaşıyordu? Yetkiyi Tanrıdan alıp kullanan kilise, imparatorlar, krallar üstünde öylesine bir güce sahip olmuştu ki, artık ona sırtını dayamadan herhangi bir ülkeyi yönetmek söz konusu olamazdı. Vatikan içinde her an ortaya çıkan pis kokunun kökü çok eskilere dayanır. Tanrı adına yetki Papa'daydı ve o da iktidar

sahipleriyle bunu bölüşmek istemiyordu.

Vatikan/Kilise/Papa iktidarını yıkacak güç "akıl"dır. Düşünen insan soracak, sorgulayacaktır. Üstelik kilisenin zorba, yozlaşmış hali iyice insanları bezdirmişti. Ortaçağ karanlığı denen süreç işte bu uzun zaman dilimidir. Protestanlık bu sorgulama sonucu ortaya çıkmıştır. Ticarileşmiş dine karşı ilk sert tepkidir.

Din adamlarının doğrudan siyasetin içinde olduğu açık. Martin Luther'in ortaya çıkışı bir rastlantı değildir. Yoksul, düşkün insanların peygamberi İsa'dan, parayla günah çıkarma işi gören Papa'ya gelmişti. 1516'da Papa kutsal emanetleri göstermek için para alıyordu. Ödemeyi yapanların günahları hemen bağışlanıyordu. 1517'de Tetzel adlı bir Dominiken rahip Almanya'yı geziyor, bir Katedral inşası ve başpiskoposun borçlarının ödenmesi için para topluyordu. Para ödeyenlerin oracıkta günahları bağışlanıyordu elbette. İsa'nın giysilerinin, üzerine gerildiği tahta hacin parçaları pazarda satılır haldeydi. Küçük endüstriyel çalışmalar çoktan başlamıştı. Kilise'de önemli konumların da para karşılığında alınıp, satıldığı biliniyor. "Araf"ta işe yarasın diye ölümlerin göğsüne madeni para konuyor, yere düşünce de ruhun göğe yükseldiğine inanılıyordu.

Dinden sapmalar Katolik Kilisesi için büyük tehdit olmaktadır kuşkusuz. Din adamları öteki dünya için ceza vermenin iktidarlarını sürdürmeye yetmeyeceğini görünce engizisyon mahke-

meleri kuruldu. Birinci sınıf papazlardan oluşan ekip, artık ölümden sonra cezalarla ıslah olmayacak, isyankâr insanları dize getirmek için çok sert önlemler alıyordu. İnsanları kızgın demire bağlayıp işkence ediyorlardı. Ortaçağ'da bile böylesi bir uygulama büyük tepki doğuracağı için Papa IV. İnosan engizitörlere birbirlerinin günahlarını bağışlama yetkisi verdi. Böylece sorun da kalmamış oldu. Tanrı yoksulun yanında olmak yerine güçlüyle yan yana duruyordu. Kıyametin kopması kaçınılmazdı. Nitekim öyle de oldu. Protestanlık bir tür isyandı!

RUHBANSIZ DİN OLUR MU?

Muhammed peygamberin ölümü ardından gelişen siyasal olaylara bakınca da, din eksenli iktidar çatışmasının hangi boyuta geldiğini açıklıkla görürüz. Bugün Müslüman dünyada kıyasıya savaş veren Şii-Sünni çatışması siyasal bir köke sahiptir. Üzerinden bunca yıl geçmesine karşın Ali'nin halife olması ya da olamaması sürecinden kalan kan davasının bugünün siyasal ortamına biçim verdiğini söylemek yanlış olmaz. Din adamlarının kendini seçkin bir konumda görmesi, Tanrı adına hareket

etmesi Hristiyanlığa özgüdür denir. Müslümanlıkta ruhban sınıfı olmadığı tezi bugünün Ortadoğu ülkelerine bakınca ne kadar doğrudur? Kuşkusuz siyasal İslam tartışması da bu noktada ilgi çekici. Kendisi devlet başkanı olan bir peygamberin devamı olanların siyasal alanı terk etmesi mümkün mü? Halife ne anlama geliyordu mesela?

Hiçbir devrim uygun koşullar oluşmadan gerçekleşmez. Devrimlerin büyük halk yığınları tarafından talep edildiği ve yapıldığı da söylenemez. Lâkin kral ve papazlardan/rahiplerden yılmış bir halk olmasa, yani çağın ruhu dediğimiz ortam oluşmasa "Fransız Devrimi"nden söz edemezdik. Yoksulluk, açlık, sefalet ve cehalet içinde kıvranan bir halk din adamlarının büyük desteği ile sarayı ayakta tutuyordu. Paris'te küçük bir bölgede kurulan meclislerde hararetli tartışmalar başlamış; özgürlük, eşitlik, adalet kavramları dile gelmişti. Devrim gerçekleşmiş, kral ele geçirilmiş ve yargılanması için karar verilmişti.

Mahkeme günü gerilimi tahmin edilebilir. Kralın hala halkta desteği olduğu varsayılabilir, dahası yılların alışkanlığı ile bu yüce şahsiyet karşısında dik duramayabilirdi

Bıçak kemiğe dayanmasaydı insan; inanç konforunu bırakır, sormaya, kölelikten kurtulmaya çabalar mıydı, tartışılır. Ancak ilk insandan bu yana inanç insanın içindedir, zorunlu, genlere yazılı bir duygu/dürtü demek pek akılcı olmayacaktır. Şunu söylemek mümkün; bir işlevi olmasa, bir ihtiyaca denk düşmese, insan Tanrıyı ve devamında dinleri yaratmak zorunda kalmazdı. Ardından da bu yaratısının tutsaklığından kurtulmak için bunca zaman çırpınmazdı.

meclis. Görünen oydu ki, kral bir ceza ile paçayı kurtaracaktı. Oysa Robespierre ne pahasına olursa olsun kralın kendi tasarlattığı giyotinde boynunun kesilmesi gerektiğine inanıyordu. Hayatta kalan bir kral daima cumhuriyet için bir tehdit oluşturacaktı. Bazen bir kişinin güçlü iradesi herkesi etkiler ve onun kararı herkes tarafından alınmış sayılır. Oylama Robespierre'in istediği yönde gerçekleşti. Adı üstünde devrimdir bu. Kimin ne zaman öleceği, darağacında ya da giyotinde olacağı belli değildir. Devrim bir sondur ve bir başlangıç...

Hristiyanlık yıpranmış, kötüye kullanılmış olmasaydı yine de din adamlarına karşı devrim zamanı olduğu gibi bir öfke birikir miydi, diye sormak yersizdir. İyi

din veya kötü din tartışması akıl dışıdır. Tarihsel koşullar gereğini yaptırır. Halk rahiplere, papazlara saldırdı, belki de tahammülü güç görüntüler çıktı ortaya. Yağmalamalar, cinayetler hep bu öfkenin ürünüydü. Kuşkusuz devrim bir zaman sonra yozlaşmaya başladı. Ayak oyunları, siyasetin doğası denen kirli ilişkiler bir bir devrimcileri kendi elleriyle giyotine taşıdı. Öyle yazılır ki, bir dönem kan kokusundan Paris'te sokağa çıkma olanağı yoktur. Olan neydi?

Cumhuriyet kurulmuş, insanlar kul olmaktan çıkmış yurttaş haline gelmişti. Tüm insanları eşit olduğu ilkesi ilk kez yazılı halde okunmuştu. Fikirleri açıklama hürriyeti kazanılmıştı. İnsanlık kilisenin ve kralın esaretinden kurtulmuş, egemenlik halkın eline

geçmişti. Okunması birkaç saniye süren bu cümleler kolay kurulmadı elbette. Ardında düşünce tarihinin zorlu süreçleri vardı kuşkusuz.

Kişinin kendi aklına güvenmesi, birinin yardımını olmaksızın yolunu bulmaya çalışması sanıldığı kadar kolay değildir. Tanrının varlığı pek çok yanıtsız soruyu ortadan kaldırır. Akıl Tanrı yerine geçmesini hiçbir aydınlanmacı istemez, bu yüzden aklın eleştirisini de yine aynı yolla, akılla, yapmak gerekir.

Eleştirinin eleştirisi ve yeniden bir eleştiriyeye başlama mecburiyeti, bitmek bilmeyen bir yolculuk. İnancın ne tür bir iktidar yarattığını ve insanı nasıl bir köleliğe mahkûm ettiğini pek çok örnekle açıklamak mümkün.

Bıçak kemiğe dayanmasaydı, insan inanç konforunu bırakır, sormaya, kölelikten kurtulmaya çabalar mıydı, tartışılır. Ancak ilk insandan bu yana inanç insanın içindedir, zorunlu, genlere yazılı bir duygu/dürtü demek pek akılcı olmayacaktır. Şunu söylemek mümkün; bir işlevi olmasa, bir ihtiyaca denk düşmese, insan Tanrıyı ve devamında dinleri yaratmak zorunda kalmazdı. Ardından da bu yaratısının tutsaklığından kurtulmak için bunca zaman çırpınmazdı. ■

BU DÜZEN DEĞİŞECEK!

Güzelim ülkemizde yaşamı işkenceye çeviren bir düzenin kader olduğunu söylüyorlar. Çünkü çıkarları onu gerektiriyor. Nüfusun küçük bir bölümü büyük çoğunluğa bu çirkinliği, bu sefaleti yaşatarak zenginleşiyor. Gelin, Türkiye'yi bu kahrolası düzenden kurtaralım. Haksızlıkların, eşitsizliklerin, adaletsizliğin, sömürünün ortadan kalktığı bir ülke yaratalım.

TKP'nin 97. kuruluş yıldönümü etkinliklerinde buluşalım

İZMİR

**8 EYLÜL CUMA
SAAT 20.00**

**TEPEKULE KONGRE
MERKEZİ**

ANKARA

**9 EYLÜL CUMARTESİ
SAAT 19.00**

**MANHATTAN
OTEL**

İSTANBUL

**10 EYLÜL PAZAR
SAAT 16.00**

**TİM SHOW CENTER
MASLAK**

15 EYLÜL ADANA | 16 EYLÜL BURSA | 17 EYLÜL ESKİŞEHİR

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

